

Wesołych Świąt! Веселих Свят!

Якщо ми померли з Христом, то віримо, що й будемо жити з Ним, знаючи, що Христос, вставши з мертвих, більше не умирає (Рим 6, 8-9а).

Возлюблені в Христі Брати і Сестри!

Божа Любов, яка дала початок Усесвіту й увінчала творіння людською істотою; яка, незважаючи на гріхопадіння людини, ніколи її не покидає; ця Любов явилася вповні в Ісусі Христі, Божому Синові, котрий в чудесний спосіб, прийнявши людське тіло і пройшовши через безліч страждань, увесь світ обійняв прибитими до хреста руками. І ця безмежна, всепермагаюча Любов подолала смерть і принесла світові відкуплення. Стаючи ж нині перед порожнім гробом Господнім, не шукаймо Живого серед мертвих, не припадаймо зором до гробової темряви дочасності і марноти цього світу. Христос воскрес і всі, хто християни – тобто Христові, мають шукати горішнього.

Нехай же Всемогутній Бог Отець обдарує усіх Вас своєю благодаттю, нехай воскреслий Господь Ісус осяє Вас радістю своєї перемоги і нехай Святий Дух ще дужче розпалить у Ваших серцях вогонь Божої Любові.

ХРИСТОС ВОСКРЕС!

Єпископ Маркіян Трофім'як
Великдень 2012 р., Луцьк

Jeżeli umarliśmy razem z Chrystusem, wierzymy, że z Nim również żyć będziemy, wiedząc, że Chrystus powstawszy z martwych już więcej nie umiera. (Rz 6, 8-9a)

Umiłowani w Chrystusie Bracia i Siostry!

Miłość Boża, która dała początek Wszechświatu i stworzeniem człowieka ukoronowała swoje dzieło; Miłość, która nie zważając na upadek człowieka nigdy go nie opuszcza; ta Miłość w pełni objawiła się w Jezusie Chrystusie, Synu Bożym, który w cudowny sposób przyjąwszy ludzkie ciało i wiele wycierpiawszy cały świat zawarł w ramionach przybitych do krzyża. I ta bezgraniczna i wszechpotężna Miłość pokonała śmierć i przyniosła światu odkupienie. Stojąc więc dziś przy pustym grobie Pańskim, nie szukajmy Żywego wśród umarłych, nie wpatrujemy się w grobowe mroki doczesności ku marności tego świata przykuwając wzrok. Chrystus bowiem zmartwychwstał i wszyscy, którzy się uważają za chrześcijan – czyli należących do Chrystusa, mają szukać tego, co w górze.

Niech Bóg Ojciec Wszechmogący swoją łaską Was obdarzy, niech Zmartwychwstały Pan rozlata nad Wami radość swojego zwycięstwa i niech Duch Święty jeszcze bardziej rozпали w Waszych sercach ogień Bożej Miłości.

CHRYSTUS PAN ZMARTWYCHWSTAŁ!

Markijan Trofimiak, biskup łucki
Wielkanoc 2012, Łuck

З нагоди Великодніх Свят усім читачам «Волинського Монітора», а особливо моїм дорогим Полякам, котрі проживають на Волині, сердечно бажаю доброго здоров'я, благополуччя в особистому житті та успіхів у реалізації планів та намірів.

Нехай цей Великодній час буде для Вас періодом радісного піднесення над буденністю!

Z okazji świąt Wielkiej Nocy składam wszystkim czytelnikom „Monitora Wołyńskiego”, a w szczególności drogim Polakom mieszkającym na Wołyniu serdeczne życzenia dobrego zdrowia, pomyślności w życiu prywatnym oraz powodzenia w realizacji planów i zamierzeń.

Niech ten Wielkanocny czas będzie dla Państwa okresem radosnego oderwania od codzienności!

Генеральний консул
Республіки Польща у Луцьку
Мареk Мартінек

Konsul Generalny
Rzeczypospolitej Polskiej w Łucku
Marek Martinek

Невідомий Nieznaný

Ким була «Особа на знімку»?
Kim był «Człowiek ze zdjęcia»?

str. 2

300 ролей Габріелі Запольської 300 ról Gabrieli Zapolskiej

Життя і творчість польської письменниці й актриси, волянки за походженням. Життя і творчість польської письменниці й акторки, Волянки з походження.

str. 4

«Літературні сезони над Бугом» у Луцьку «Literackie Sezony Nadbużańskie» w Łucku

Учасниками були справжні поціновувачі поезії. Організатори свідомо уникали «заганяйлівки». Uczestnikami byli prawdziwi wielbicielie poezji. Organizatorzy świadomie unikali tzw. «napęduw».

str. 6

Лучани здобули нагороди в Любліні Łuczanie zdobyli nagrody w Lublinie

30 березня – 1 квітня 2012 р. відбувся V Польсько-української зустрічі майстрів слова. 30 marca – 1 kwietnia 2012 r. odbyły się V Polsko-Ukraińskie Spotkania Mistrzów Słowa.

str. 7

Дерев'яні костели у південній Малопольщі Drewniane kościoły południowej Małopolski

Тут створено туристичний Шлях дерев'яної архітектури. Tu zorganizowano turystyczny Szlak Architektury Drewnianej.

str. 10

Наш
передплатний
індекс: 49053

Ostatni lot Ostatній політ

Mija dwa lata od katastrofy w Smoleńsku. Минає два роки після авіакатастрофи в Смоленську.

10 kwietnia 2010 roku z lotniska w Warszawie wystartował polski samolot Tu-154M, który docelowo miał wylądować na lotnisku Smoleńsk-Siewiernyj. Na pokładzie samolotu znajdowała się polska delegacja, mająca uczestniczyć w uroczystościach związanych z obchodami 70 rocznicy zbrodni katyńskiej. O godzinie 8.41 czasu środkowoeuropejskiego prezydencki samolot rozbił się nieopodal Siewiernego. Katastrofy nie przeżyła żadna z osób obecnych na pokładzie.

10 kwietnia 2010 roku zginęli: Prezydent RP Lech Kaczyński z małżonką Marią Kaczyńską, ostatni Prezydent RP na uchodźstwie Ryszard Kaczorowski, wicemarszałkowie Sejmu i Senatu, parlamentarzyści, dowódcy Sił Zbrojnych RP, pracownicy Kancelarii Prezydenta, przedstawiciele ministerstw, duchowni, przedstawiciele organizacji kombatanckich, społecznych, funkcjonariusze BOR, osoby towarzyszące, a także załoga samolotu. W wyniku katastrofy śmierć poniosło 96 osób.

10 kwietnia 2012 roku mija druga rocznica tej tragedii.

Badano przyczyny i okoliczności katastrofy, jednak do tej pory wiele kwestii związanych z tragedią, nie zostało jak dotąd wyjaśnionych do końca. Dalej padają pytania o Smoleńsk. Rodziny ofiar i Polacy domagają się rzetelnego śledztwa, czemu dali wyraz przedstawiciele Stowarzyszenia Rodzin "Katyń 2010" dnia

28 marca 2012 na wysłuchaniu publicznym w Parlamencie Europejskim w Brukseli.

10 kwietnia 2010 roku z aeroportu w Warszawie wylętył polський літак Tu-154M, який повинен був приземлитися на аеродромі „Смоленськ-Северний”. На борту літака

знаходилася польська делегація, що вилетіла для участі у пам'ятних заходах, присвячених 70-й річниці Катинської трагедії. О 8 год. 41 хв. центральноєвропейського часу президентський літак розбився неподалік Северного. У катастрофі загинули усі присутні на борту особи.

10 квітня 2010 року загинули: Президент Республіки Польща Лех Качинський із дружиною Марією Качинською, останній Президент РП в еміграції Ришард Качорівський, віце-спікери Сейму та Сенату, парламентарі, командувачі Збройних Сил РП, працівники Канцелярії Президента, представники міністерств, священники, представники громадських та ветеранських організацій, посадові особи Бюро охорони уряду, супроводжуючі особи, а також екіпаж літака. У результаті катастрофи загинуло 96 осіб.

10 квітня 2012 року минає друга річниця цієї трагедії.

Причини та обставини катастрофи вивчалися, проте до цього часу багато питань, пов'язаних із трагедією, не мають остаточної відповіді. Питання відносно аварії під Смоленськом продовжують з'являтися. Сім'ї жертв і всі поляки домагаються ретельного розслідування. Про це заявили представники Товариства сімей „Катинь-2010” 28 березня 2012 року на публічному слуханні в Європейському Парламенті у Брюсселі.

MW

BM

Nieznany Невідомий

Z przykrością należy stwierdzić, że czas robi swoje. Tak znana postać okresu międzywojennego jak Rydz-Śmigły, nie została rozpoznana, tak przez redakcję MW jak i przez historyków ukraińskich.

Із прикрістю мусимо визнати, що час робить своє. Таку відому особу міжвоєнного періоду, як Ридз-Смігли, не впізнали ані редакція "BM", ані українські історики.

mlodego pokolenia, wizerunek tej postaci jest niestety zapomniany.

Przy tej okazji przypomniemy sylwetkę „ Człowieka ze zdjęcia”.

Edward Rydz-Śmigły, ur. 11 marca 1886 w Brzeżanach, niewielkiej miejscowości położonej wówczas w Galicji Wschodniej – polski wojskowy i polityk, marszałek Polski, Generalny Inspektor Sił Zbrojnych, Naczelnny Wódz w wojnie obronnej 1939 roku.

Według Wikipedii : „Rozpoczął karierę jako dowódca III batalionu Legionów Polskich. Gdy Józef Piłsudski i Kazimierz Sosnkowski zostali uwięzieni w Magdeburgu, objął kierownictwo Polskiej Organizacji Wojskowej (POW). W czasie wojny polsko-bolszewickiej, w stopniu generała porucznika dowodził m.in. 3 i 2 Armiją. W 1935, po śmierci Piłsudskiego, został mianowany przez prezydenta Ignacego Mościckiego Generalnym Inspektorem Sił Zbrojnych, a w następnym roku w kontrolerskich okolicznościach mianowany Marszałkiem Polski.

1 września 1939, w pierwszym dniu kampanii wrześniowej, Ignacy Mościcki mianował go Wodzem Naczelnym. Dzień po agresji ZSRR na Polskę przekroczył wraz ze Sztabem Naczelnego Wodza granicę Rumunii, gdzie został internowany. W październiku 1941 wrócił potajemnie do okupowanej Polski, gdzie przebywał w konspiracji do śmierci w grudniu 1941”.

MW

В останньому числі BM (№6 від 22.03.2012 р.) з'явилася стаття авторства Василя Ворона і фотографія невідомої особи у польському однострої. Ми поінформували читачів, що під час проведення екстумажних робіт у Володимирі-Волинському на городищі „Вали” археологи серед речей однієї з численних жертв знайшли дивом збережену світлинку невідомої особи в польському однострої. Через кільканадцять секунд знімок перетворився у порошок, але, на щастя, працівники встигли його сфотографувати.

Яким же було наше здивування, коли через кілька днів до нашої редакції зателефувала читачка, котра впізнала на фотографії маршала Ридз-Смігли. Вона поінформувала нас про це досить делікатно і елегантно, з розумінням приймаючи наше „редакційне незнання” та пояснюючи цей факт тим, що люди, а особливо молоде покоління, через багато років, на жаль, забули, як виглядає ця постать.

Користуючись нагодою, нагадаємо, ким була „Особа на знімку”.
Edward Rydz-Śmigły, котрий народився 11 березня 1886 року в Березанях, невеликому місті, що тоді було розташоване у Східній Галичині, – польський військовий і політичний діяч, маршал Польщі, Генеральний інспектор Збройних Сил, Верховний головнокомандувач на початку війни у 1939 році.

Згідно з відомостями із Вікіпедії: „Розпочав кар'єру як командувач III батальйону Польських легіонів. Коли Юзеф Пілсудський та Казимеж Сосновський були ув'язнені в Магдебургу, очолив Польську військову організацію. Під час польсько-більшовицької війни, у званні генерал-поручика керував 3

і 2 арміями. У 1935 році, після смерті Пілсудського, президент Ігнацій Мосцицький призначив його Верховним інспектором Збройних Сил, а наступного року, за суперечливих обставин, йому було присвоєно звання маршала Польщі.

1 вересня 1939 року, в перший день вересневої кампанії, Ігнацій Мосцицький призначив його Верховним головнокомандувачем. Через день після нападу СРСР на Польщу разом зі Штатбом верховного головнокомандування перейшов кордон із Румунією, де був інтернований. У жовтні 1941 року таємно повернувся до окупованої Польщі, де перебував у конспірації до смерті, в грудні 1941 року”.

BM

Маршал Польщі Ридз-Смігли

W ostatnim numerze MW (nr 6, 22.03.2012) ukazał się artykuł pióra Wasyla Worona i zdjęcie nieznanego człowieka w polskim mundurze. Informowaliśmy czytelników, że podczas przeprowadzenia prac ekshumacyjnych we Włodzimierzu Wołyńskim na grodzisku Wały archeolodzy wśród rzeczy jednej z licznych ofiar znaleźli cudem zachowane zdjęcie nieznanego człowieka w polskim mundurze. W ciągu kilkunastu sekund

fotografia rozsypała się, ale na szczęście pracownicy zdążyli zrobić zdjęcie.

Jakież było nasze zdziwienie, gdy po kilku dniach zadzwoniła do naszej redakcji czytelniczka, która rozpoznała na zdjęciu Marszałka Rydza-Śmigłego. Poinformowała nas o tym w sposób bardzo delikatny i elegancki, ze zrozumieniem przyjmując naszą „ niewiedzę redakcyjną” tłumacząc fakt, iż po tylu latach „a szczególnie dla

Рół тисяча polskich pałaców na Ukrainie Півтисячі польських палаців в Україні

Чыба мало хто zastanawiał się nad tym, ile jest na Ukrainie polskich pałaców, zamków, majątków, czy rezydencji.

Мабуть, мало хто замислювався скільки в Україні є польських палаців, замків, садиб, резиденцій.

Дзиенникарз, бадачз, фотграф, этнограф і пасјонат подрођы, Dmytro Antoniuk, postanowił nie tylko policzyć, lecz także zwiedzić je wszystkie oraz sfotografować, zebrać historie i legendy dotyczące zabytków i opublikować drukiem dla wszystkich miłośników ciekawej architektury i podróży. Taki przewodnik w dwóch tomach został wydany w stołecznym wydawnictwie «Grani-T».

Pierwszą część składa się z ilustracji i opowieści o 155 polskich zamkach i rezydencjach na Ukrainie, druga opisuje 315. Oznacza to, że na Ukrainie jest prawie pół tysiąca polskich budynków zabytkowych? Dmytro Antoniuk, podczas prezentacji swojego dzieła w Łucku w drugiej połowie marca, powiedział, że jest ich o wiele więcej. W swoim dwutomowym przewodniku opowiada tylko o tych, które odnalazł sam, oraz te, które pomogli mu znaleźć przyjaciele, eksperci, świadkowie itd. Podróżując po Ukrainie, autor kontynuuje zbieranie informacji na temat budynków wzniesionych przez Polaków na Ukrainie, w przyszłości być może pojawi się trzeci tom.

Dmytro Antoniuk jest mieszkańcem Kijowa, niezależnym dziennikarzem, który pracował w ukraińsko-angielskiej gazecie «Kyiv Weekly», polskim «Kurierze Galicyjskim», wydawał angielsko-niemieckie czasopismo «10 Days», współpracował z krajowymi czasopismami «Turystyka Międzynarodowa», «Twoj Numer», «Wiadomości Kijowskie», prowadził program radiowy «Radio Roks». Zamiłowany do podróży przekształcało się w pracę nad przewodnikami: «Cztery wę-

drowki przez Żytomierszczyznę», «Czternaście wędrówek przez Winnicyznę», «Siedem wędrówek po Poltawszczyźnie», «Ukraina. 101 najciekawszych muzeów», «Ukraina. 101 starożytnych pałaców i parków». W końcu nadeszła kolej na zbadanie polskich rezydencji. Okazało się, że było ich niezwykle dużo, jednak większość, albo całkiem zniknęła, albo obecnie jest prawie zrujnowana. Jeśli w najbliższym czasie niektóre budynki nie zostaną wyremontowane, czeka je całkowite zniszczenie.

Poszukiwania polskich zabytków trwały przez kilka lat. Dmytro Antoniuk własnym samochodem zwiedził wszystkie miejsca, które później opisał w swoich książkach. Czasem musiał uciekać się do sztuczek i ukrywać fakt, że jest dziennikarzem, inaczej do niektórych miejsc by nie trafił. Podczas spotkania z Wolyniakami, organizatorka prezentacji, przedstawicielka Instytutu Polskiego w Kijowie Olga Klymenko poprosiła autora o najciekawsze historie związane z zabytkami, które autorowi udało się zwiedzić. Okazało się, że prawie wszystkie opowieści są owiane tajemnicą, a nawet mistyką.

Większość zamków i rezydencji szlacheckich została wybudowana kiedyś na ziemiach ukraińskich przez polskich królów, szlachciców i działaczy wojskowych, którzy wzbogacili ukraiński zespół architektoniczny w różnorodny budynek, które można zaliczać do gotyku, baroku, klasycyzmu, rokoka. Nie wszystkie zabytki przetrwały czasy pierwszej i drugiej wojny światowej oraz niszczącej polityki komunistów, a gromadzenie

informacji o nich jest sprawą niezwykle wagi. W książkach przeważnie opisane są budynki położone na Ukrainie Prawobrzeżnej. W pierwszej części autor przedstawia historię polskich gniazd rodowych, zaczynając od czasów średniowiecza i kończąc epoką baroku. W drugiej części chodzi o polskie rezydencje od epoki klasycyzmu do 1939 roku. Opis każdego pałacu czy zamku zawiera fascynujące historie życia jego mieszkańców (Sobanśkich, Grocholskich, Skibniewskich, Potockich, Sieniawskich, Branickich i wielu innych), wraz z dokładną informacją o najbardziej wartościowych rzeczach, które posiadali, przekształceniach wyglądu zewnętrznego budynku, które miały miejsce z biegiem czasu, o jego współczesnym statusie i stanie.

Przewodniki zawierają również bardzo potrzebną informację na temat infrastruktury, dróg, a także osobiste doświadczenia i przemyślenia związane z badaniami architektonicznymi dziedzictwa Polaków na Ukrainie.

Badanie przyda się zarówno badaczom historii i architektury, jak też fanom aktywnego wypoczynku. Na przykład, podróżując tylko Wolyniem, możemy, dzięki przewodnikom, odwiedzić lubomską rezydencję Branickich, zabytki w Maszowie, Łukowie, Ruzynie, Hołobach, Zaturcach, Beresteczku i wiele innych ciekawych miejsc. I to tylko na Wolyniu. Oprócz tego są setki interesujących miejsc w okolicach Równego, Żytomierza, Tarnopola, Kijowa, Winnicy, Czerkasów, Chmielnicka, Iwano-Frankowska, Lwowa, Odessy...

Wiktor JARUCZYK,
zdjęcie autora

W Łucku zaprezentowano encyklopedię o Akademii Ostrojskiej

Ponad trzy lata naukowcy zbierali informacje o dwustuletniej działalności jednej z najstarszych uczelni Ukrainy i Europy Wschodniej – Akademii Ostrojskiej. Zebrany materiał ukazał się w postaci encyklopedii.

Petro Kralko

Nad książką w ciągu trzech lat pracowało 40 naukowców. Ukazała się ona nakładem tylko 1 tys. egz. Koszt własny encyklopedii wynosi około 500 hrywien.

Petro Kralko powiedział, że encyklopedię w postaci elektronicznej umieszczono na stronie internetowej Narodowego Uniwersytetu «Ostrojska Akademia», aby każdy mógł zapoznać się z jego treścią. W planach – tańsza edycja encyklopedii.

W wydaniu zamieszczone są artykuły dotyczące Akademii Ostrojskiej w XVI-XVII wieku, jej socjokulturowego aspektu, a także z historii i pamięci historycznej o tej pierwszej w Europie Wschodniej uczelni. Encyklopedia przeznaczona dla pracowników naukowych, historyków, teologów oraz dla wszystkich, kto się interesuje historią Akademii Ostrojskiej.

«Encyklopedia już została zaprezentowana w niektórych instytucjach. To dobry pomysł, dlatego że akademia ma stosunek nie tylko do kultury ukraińskiej i nie tylko do kultury narodów wschodniosłowiańskich, ale ma także bezpośredni stosunek do polskiej kultury», - zaznaczył Petro Kralko.

W Łucku zapoznać się z encyklopedią «Ostrojska Akademia XVI-XVII wieków» można w obwodowej bibliotece naukowej.

Oksana CYMBALUK

27 marca 2012 roku w Łuckiej Galerii Sztuki odbyła się prezentacja encyklopedii «Ostrojska Akademia XVI-XVII wieków».

Wicerektor Narodowego Uniwersytetu «Ostrojska Akademia» Petro Kralko powiedział, że pomysł prezentacji wydania w Łucku pojawił się kilka miesięcy temu, podczas przeprowadzanych na akademii uroczystości, poświęconych polskiemu działaczowi politycznemu, filozofowi, twórcy pierwszej polskiej konstytucji Hugo Kołłątajowi.

«Zaprosiliśmy na te uroczystości Konsula Generalnego RP w Łucku Marka Martinka, zapoznaliśmy go z encyklopedią. On zaproponował zaprezentować ją pod patronatem konsulatu w obwodowym centrum Wolynia», - powiedział Petro Kralko.

Журналіст, дослідник, фотограф, краєзнавець і палкий мандрівник Дмитро Антоноук вирішив не лише підрахувати, але й об'їхати їх усі, а також сфотографувати, зібрати історії, легенди, які стосуються пам'яток, і видати друком для усіх любителів цікавої архітектури, подорожей. Такий собі путівник у двох томах побачив світ у столичному видавництві «Grani-T».

До першої частини увійшли ілюстрації та розповіді про 155 польських замків та резиденцій в Україні, а до другої – аж 315. Отже, в Україні є майже півтисячі польських споруд? Дмитро Антоноук, перебуваючи із визитом-презентацією у Луцьку в другій половині березня, розповів, що набагато більше. Він умістив до свого двотомного путівника лише ті резиденції та палаці, які зміг віднайти сам, а також ті, що знайшов за допомогою друзів, експертів, очевидців тощо. Нині, під час турне по Україні, автор дослідження продовжує дізнаватися про деякі будівлі, збудовані поляками в Україні, тож у майбутньому, можливо, вийде і третій том.

Дмитро Антоноук – киянин, вільний журналіст, котрий вже встиг попрацювати в українсько-англійській газеті «Kyiv Weekly», польській «Kurier Galicyjski», видавав англо-німецькомовний журнал «10 Days», співпрацював із вітчизняними часописами «Міжнародний Туризм», «Твій Номер», «Київське Ведомості», вів програму на «Радіо Рокс». Любов до подорожей переросла у роботу над низкою путівників: «Чотири мандрівки Житомирщиною», «Чотирнадцять мандрівок Вінниччиною», «Сім мандрівок Полтавщиною», «Україна. 101 найцікавіший музей», «Україна. 101 старовинний палац і парк». Зрештою, дійшла черга і до

досліджень польських резиденцій. Виявилось, що їх було надзвичайно багато, проте більшість або зовсім зникли, або ж нині перебувають у крайній плачевній стані. Якщо найближчим часом деякі будівлі не відремонтувати, то їх чекає доля тих, які вже зникли.

Робота над пошуком польських пам'яток тривала упродовж кількох років. Дмитро Антоноук на власному автомобілі об'їздив усі міста, про які згодом написав у книгах. Інколи довелося вдаватися до хитрощів і приховувати, що він журналіст, інакше б не зміг потрапити до деяких будівель. Під час зустрічі із волинцями вєдуча презентації, представниці Польського інституту у Києві Ольга Клименко, попросила розповісти найбільш вразливі історії, пов'язані із пам'ятками, які авторові вдалося відвідати. Виявилось, що майже усі згадки ов'яні таємницею і навіть мистикою.

Більшість замків і шляхетських резиденцій звели колись на українській землі польські королі, магнати і польськві дїячі, збагативши український архітектурний комплекс найрізноманітнішими будівлями, які можна віднести до готики, бароко, класицизму, рококо. Першу та Другу світові війни, згубну політику комуністів пережили далеко не усі будівлі, тож збирацька робота вкрай важлива. Переважно у книжках описані споруди, що розташовані на Правобережжї України. У першій частині автор представляє історію польських родових гнізд, починаючи від часів середньовіччя і закінчуючи добою бароко. У другій – мова йде про польські резиденції від епохи класицизму і до 1939 року. Опис кожного палацу чи замку містить захоплюючі історії життя його мешканців (Собанських, Грохольських, Скібнєвських, Потоцьких, Сеняєвських, Браницьких та багатьох інших), разом із детальними даними про найбільш цінні речі, які вони там мали, метаморфози зовнішнього вигляду споруди, яких вона зазнавала з плином часу, її сучасний статус і стан.

Дмитро Антоноук

Путівники містять вкрай корисну інформацію і стосовно інфраструктури, доріг, а також особисті враження, пригоди, пов'язані із дослідженнями архітектурного спадку поляків в Україні.

Праця Дмитра Антоноука стане у пригоді як дослідникам історії та архітектури, так і любителям активного відпочинку. Наприклад, подорожуючи лише Волинню, ми зможемо, завдяки путівнику, відвідати любомльську резиденцію Браницьких, пам'ятки у Машові, Лукові, Ружині, Голобах, Затурцях, Берестечку і багато інших цікавих місць. Це лише на Волині, а ще – сотні цікавих місць на Рівненщині, Житомирщині, Тернопільщині, Київщині, Вінниччині, Черкащині, Хмельниччині, Івано-Франківщині, Львівщині, Одещині...

Виктор ЯРУЧИК,
фото автора

У Луцьку представили енциклопедію про Острозьку академію

Понад три роки науковці збирали факти про двохсотлітню історію одного з найстаріших навчальних закладів України і Східної Європи – Острозької академії. Зібраний матеріал увійшов до друкованого видання.

27 березня у Луцькій галереї мистецтв було представлено енциклопедію «Острозька академія XVI-XVII століття».

Перший проректор національного університету «Острозька академія» Петро Кралюк розповів, що ідея презентувати цю книгу в Луцьку прийшла кілька місяців тому, коли в академії відбувалися урочистості з нагоди вшанування польського політика, філософа, творця першої європейської конституції Гуго Коллонтая.

«Ми запросили Генерального консула РП у Луцьку Марєка Мартїнека на ці урочистості, ознайомили його із енциклопедією. Він запропонував презентувати її під патронатом консульства в обласному центрі Волині», - сказав Петро Кралюк.

Над книгою упродовж трьох років працювали сорок науковців. Світ побачила всього одна тисяча примірників. Собівартість енциклопедії – приблизно 500 гривень.

Петро Кралюк зауважив, що для того, аби кожен охочий міг прочитати це видання, його в електронному вигляді розмістили

на сайті Національного університету «Острозька академія». У планах – випуск дешевшої версії енциклопедії.

У виданні вміщені статті та матеріали, які стосуються історії Острозької академії XVI-XVII століття, її культурного контексту, а також історіографії та історичної пам'яті про цей перший вищий навчальний заклад на теренах Східної Європи. Енциклопедія призначена для науковців, істориків, мистецтвознавців, теологів, релігієзнавців та загалом тих, хто цікавиться історією Острозької академії.

«Енциклопедія вже презентувалася в деяких інституціях. Ця ідея гарна, тому що академія має стосунок не лише до української культури, і не лише до культури східнослов'янських народів, але і безпосереднє відношення до польської культури», - підсумував Кралюк.

У Луцьку з енциклопедією «Острозька академія XVI-XVII століття» можна ознайомитися в обласній науковій бібліотеці.

Оксана ЦИМБАЛУК

300 ról Gabrieli Zapolskiej

300 ролей Габриели Запольской

30 marca minęło 155 lat z dnia urodzenia pisarki i aktorki Gabrieli Zapolskiej.

„Jej dusza żyła na Wołyniu” – tak zatytułowano wieczór-portret, poświęcony Gabrieli Zapolskiej, który odbył się w Wołyńskim Muzeum Krajoznawczym 29 marca 2012 roku. Impreza została zorganizowana przez pracowników działu naukowo-edukacyjnego w ramach projektu muzealnego „Wybitne kobiety Wołynia”. Oprócz tego, pracownicy muzeum przedstawili główne etapy twórczego życia słynnej Wołynianki na wystawie zdjęć i dokumentów „Gabriela Zapolska (1857–1921). Życie i twórczość polskiej pisarki i aktorki, Wołynianki z pochodzenia”. Szczególną uwagę na wystawie poświęcono wołyńskiej genealogii Gabrieli Zapolskiej z Korwin-Piotrowskich, którą zbadał do XVI wieku.

Podczas imprezy uczniowie Łuckiej szkoły nr 1 w języku oryginału przeczytali fragmenty z książki G. Zapolskiej „Sezonowa miłość”. Książka przechowywana jest w zbiorach muzeum. Ukazała się ona w 1921 roku w wydawnictwie „Lektor” Instytutu literatury (Lwów – Warszawa – Kraków), wydrukowana została w drukarni „Dziennika Polskiego” we Lwowie. Wydawnictwo miało swoje magazyny we Lwowie, Krakowie, Lublinie, Warszawie, Czerniowcach, Wiedniu, Lipsku, Sopocie. Księga pod numerem 4408 (z pięciotysięcznym nakładem) ciekawa jeszcze ze względu na swoje proveniencje:

1. „Polski Związek Kolejowców... Kierwce”. – okrągła fioletowa pieczęć z godłem Rzeczypospolitej, lata 1920, na stronie tytułowej.

2. „Zjednoczenie Kolejowców Polskich. Zarząd oddziału w Kierwce”. – okrągła fioletowa pieczęć, lata 1920, na stronach 3 (Przedmowa Zdzisława Dembińskiego) i 1.

Pięcizki i numery biblioteczne (16, 235) świadczą o tym, że zjednoczenie kiwer-

cowskich kolejarzy miało swoją bibliotekę; władza dbała o to, żeby urzędnicy kolei kiwercońskiej znali rodzaczkę poprzez jej utwory.

Maria Gabriela Stefania Korwin-Piotrowska urodziła się 30 marca 1857 roku we wsi Podhajce niedaleko Łucka. Jej ojciec Wincenty Kazimierz Jan Korwin-Piotrowski był właścicielem Kiewerców i Podhajców, marszałkiem szlachty powiatu łuckiego, matka Józefa z domu Karskich – eks-tancerką baletową Opery Warszawskiej. 6 kwietnia tego samego roku została ochrzczona w kościele rzymskokatolickim w Łucku.

Pierwsze lata życia przyszłej aktorki i pisarki upłynęły na Wołyniu. W wieku 11 lat została oddana do szkoły we Lwowie. Od młodych lat pasjonowała się teatrem. Za interesowanie się nie znalazło aprobaty wśród krewnych. Gabriela interesowała się także literaturą, zaczęła pisać. Dwa wczesne utwory – „Wyrobny pór” i „Czarne rękawiczki” zostały nawet później wydrukowane pod pseudonimem „Maryja”.

W pierwszym małżeństwie (wyszła za mąż w 1876 roku za porucznika Grenadierskiego Pułku Króla Fryderyka Wilhelma III Konstantego Śnieżko-Blockiego) nie była szczęśliwa. Od 1879 roku zaczęła występować w teatrze Warszawskiego Towarzystwa Dobroczynności, na czele którego stał pisarz Marian Gawalewicz. Pod jego wpływem rozwijała swoją twórczość literacką: 1880 roku napisała dla amatorskiej sceny swój pierwszy dramatyczny utwór „Poziomki”, pisała nowele, drukowała w tygodniku Gawalewicza „Romans i powieść”. Okoliczności życiowe zmusiły ją do zostawienia Warszawy i przeprowadzenia się do Wiednia. 1881 roku przyjechała do Krakowa, gdzie pod pseudonimem Gabriela Zapol-

ska rozpoczęła nowe życie aktorki i pisarki. Jej debiut pisarski odbył się w grudniu 1881 roku: w „Gazecie Krakowskiej” została opublikowana nowela „Jeden dzień z życia róży”. Jako aktorka występowała w Krynicy, Tarnowie, Poznaniu, Petersburgu, Lwowie. „Kurier Lwowski” w 1885 roku nazwał Zapolską „nieprześcignioną aktorką lwowskiej sceny”. Następne dwa sezony Zapolska znów grała w teatrze Poznaniu. Nie ignorowała występów w małych miasteczkach: w kwietniu-maju 1887 roku występowała w Brodnicy, Bydgoszczy, Chełmnie, Gnieźnie, Inowrocławiu, Kępnie, Koronowie, Lubawie, Ostrowie Wielkopolskim, Strzelnie, Toruniu i Wąbrzeźnie. W tym też roku odbył się jej debiut w Teatrze Letnim w Warszawie.

W 1889 roku wyjechała do Paryża, gra w Théâtre Libre i na innych scenach. W tym okresie napisała powieści „Kaśka Kariatyda”, „Przedpiekle”, „Szmat życia”, „Janka”, „Zaszumi las”, „W Dąbrowie Górniczej”; wydała zbiory opowiadań „Akwarele”, „Menażeria ludzka”.

W Paryżu nie czuła się komfortowo, marzyła o Warszawie, ale przeprowadziła się do Krakowa. Prasa pozytywnie oceniała jej grę na krakowskiej scenie. 11 marca 1897 roku jako pisarka, wywalczyła scenę Warszawskiego Teatru Rządowego. W tym dniu odbyła się premiera jej sztuki „Zabusia”.

Na przełomie wieków, Zapolska znalazła się w ciężkim położeniu materialnym. Kilka teatrów odmówiło jej pracy, a rosyjska granica była dla niej zamknięta, ze względu na jej utwory „Sybir” i „Tamten został”.

W 1901 roku Zapolska wyszła za mąż za Stanisława Janowskiego i razem z nim zamieszkała w Krakowie. Tu zorganizowała szkołę dramatyczną. Na początku 1904 roku przeprowadziła się do Lwowa, gdzie z niewielkimi przerwami mieszkała do końca życia. Środek do życia dawała jej praca literacka, chociaż marzyła o teatrze. Wśród jej znanych utworów dramatycznych – sztuki: „Ich czworo”, „Panna Maliczewska”, „Kobieta bez skazy”, „Moralność pani Dulskiej”. Ta ostatnia (Zapolska najpierw pokazała ją w swoim teatrze) do dziś nie schodzi ze sceny wielu teatrów dramatycznych. Niezależna scena Zapolskiej, Teatr Gabrieli Zapolskiej, w latach 1912–1913 Teatr Premier – takie są etapy jej działalności teatralnej na początku XX stulecia.

Od pierwszych występów na krakowskiej scenie w 1881–82 latach do 1913 roku (Teatr Premier, Lwów) Gabriela Zapolska zagrała około 300 ról. Geografia jej działalności sceniczej łączy kilkadziesiąt miast. Istotną jest jej spuścizna literacka i ogólny wkład w rozwój polskiej literatury i teatru.

Gabriela Zapolska zmarła w 1921 roku we Lwowie, pochowana została na Cmentarzu Łyczakowskim.

Natalia PUSZKAR

30 березня минуло 155 років від дня народження письменниці та акторки Габриєлі Запольської.

«Їдушажила на Волині» – таку назву мав вечір-портрет Габриєлі Запольської, що відбувся у Волинському краєзнавчому музеї 29 березня 2012 року. Акція пройшла в рамках музейного проекту «Відомі жінки Волині», започаткованого співробітниками відділу науково-освітньої роботи. Окрім цього працівники музею відтворили основні віхи творчої біографії видатної волянки на фотодокументальній виставці «Габриєля Запольська (1857–1921). Життя і творчість польської письменниці й актриси, волянки за походженням». Особлива увага на виставці присвячена волинському родоводу Габриєлі Запольської з Корвін-Піотровських, який простежено від XVI ст..

Під час проведення акції учні Луцької спеціалізованої школи №1 мовою оригіналу зачитали уривки з книги Г. Запольської «Сезонне кохання». Книга зберігається у фондах музею. Вона вийшла у 1921 році у видавництві «Лектор» Інституту літератури (Львів-Варшава-Краків), надрукована в друкарні «Dziennika Polskiego» у Львові. Видавництво мало свої склади у Львові, Кракові, Любліні, Варшаві, Чернівцях, Відні, Lipsku, Сопоті. Книга з порядковим номером 4408 (у п'ятитисячному накладі) цікава ще своїми proveniencями:

1. «Polski Związek Kolejowców... Kierwce». (Польська спілка залізничників... Ківерці) – кругла фioletова печатка з гербом Речі Посполитої, 1920-ті р.р., на титульному листку.

2. «Zjednoczenie Kolejowców Polskich. Zarząd oddziału w Kierwce» (Об'єднання польських залізничників, правління відділу в Ківерцях) – кругла фioletова печатка, 1920-ті р.р., на сторінках 3 («Przedmowa» Зdzisława Dembińskiego) i 1.

Печатки і бібліотечні номери (16, 235) свідчать, що Об'єднання Ківерцьких залізничників мало свою бібліотеку; влада турбувалася про те, щоб службовці Ківерцької залізниці знали свою землячку за її творами.

Марія-Габриєля-Стефанія Корвін-Піотровська народилася 30 березня 1857 року в селі Підгайці, недалеко від Луцька. Її батько, Вінцент Корвін-Піотровський, був власником Ківерців і Підгайць, маршалком шляхти Луцького повіту, мама, Юзефа з Карських, – колишньою прима-балериною Варшавської опери. 6 квітня того ж року була охрещена в Луцькому римо-католицькому парафіяльному костелі.

Перші роки життя майбутньої актриси і письменниці проминули на Волині. В 11 років відчинили двері до школи у Львові. Захоплення театром припало на юні літа і було не зовсім схвально сприйняте родичами. Вона також цікавилася літературою, почала писати сама.

Два ранні твори, «Wyrobny pór» і «Czarne rękawiczki», пізніше опублікувала під псевдонімом «Марія».

У першому шлюбі (у 1876 році вийшла заміж за Костянтина Сніжко-Блоцького, поручика Гренadersького полку короля Фрідріха-Вільгельма III) не була щаслива. З 1879 року почала виступати в театрі Варшавського товариства добродчинності, який керував письменник Мар'ян Гавалевич. Під його впливом розвивала свою літературну творчість: у 1880 році написала для аматорської сцени свій перший драматичний твір «Poziomki» («Сунічки»), писала новели, друкувалася в тиждневку Гавалевича «Романи і повісті». Обставини життя змусили її залишити Варшаву і податися до Відня. У 1881 році переїхала до Кракова, де під псевдонімом Габриєля Запольська розпочала нове життя актриси і письменниці. Дебют її як письменниці відбувся у грудні 1881 року: в «Gazecie Krakowskiej» була опублікована новела «Один день з життя троянди». Як актриса виступала в Криничі, Тарнові, Познані, Петербурзі, Львові! «Кур'єр Львівський» у 1885 році назвав Запольську «неперевіреною артисткою львівської сцени». Наступні два сезони Запольська знову грала в театрі у Познані. Не чулася гастролей малими містами: у квітні-травні 1887 року виступала в Бродниці, Видгощі, Хелмні, Пезні, Іновроцлаві, Кемпні, Короніві, Любаві, Острові Великопольському, Стрельні, Торуні і Вендржеві. Того ж року відбувся її дебют у Варшаві, в Літньому театрі.

У 1889 році переїхала до Парижа, грала у Вільному театрі та на інших сценах. У цей період написала романи «Каська Кариатид», «Перед дверима пекла», «Шматок життя», «Янка», «Зашумить ліс», «В Гірничій Дуброві»; видала збірки оповідань «Акварелі», «Людський звіринець».

У Парижі не почувалася комфортно, мріяла про Варшаву, проте переїхала до Кракова. Преса схвально відгукувалася про її гру на краківській сцені. А 11 березня 1897 року письменниця завоювала сцену варшавського Урядового театру. Цього дня відбулася прем'єра її твору «Zabusia».

На переломі століть матеріальне становище Запольської було критичним: кілька театрів відмовили їй у праці, російський кордон для неї був закритий через написані нею твори «Sybir» і «Tamten został».

У 1901 році Запольська вийшла заміж за Станіслава Яновського, разом поселилися у Кракові. Тут актриса організувала драматичну школу. З початком 1904 року переїхала до Львова, де мешкала з невеликими перервами до кінця життя. Жила за рахунок письменницької праці, хоча й мріяла про театр. Її драматургічна спадщина є вагомою: п'єси «Ich четверто», «Панна Малічewsька», «Жінка без ганджу», «Моральність пані Дульської». Остання, яку Запольська вперше поставила у своєму театрі, й досі не сходить зі сцени багатьох драматичних театрв. Незалежна сцена Запольської, Театр Габриєлі Запольської, у 1912–1913 роках – «Театр Прем'єр», – такими є віхи її театральної діяльності з початку ХХ століття.

Від перших виступів на краківській сцені в 1881–82 роках до 1913 року («Театр Прем'єр», Львів) Габриєля Запольська зіграла близько 300 ролей. Географія її сценічної діяльності наравхове кілька десятків міст. Знавчою є її літературна спадщина і загальний внесок в історію польської літератури й театру.

Габриєля Запольська померла у 1921 році у Львові, похована на Личаківському цвинтарі.

Natalia PUSZKAR

Janusz Korczak – patronem dziecięcych marzeń

*Gdyby wziąć wszystkie uśmiechy dziecięce,
uśmiechy kwiatów i uśmiechy ptaków,
uśmiech poety i uśmiech lekarza –
powstałby wiersz o Januszu Korczaku.*

*Wiersz o człowieku, co w czasach ciemności,
na obłąkanym z nienawiści świecie,
miał jasne serce i miał jasne myśli,
Wiersz o człowieku, co ukochał dzieci.*

11 marca 2012 roku w Zdobunowie po raz drugi odbyła się inscenizacja słowno-muzyczna o życiu Janusza Korczaka pod tytułem „Janusz Korczak – patronem dziecięcych marzeń”. Tym razem gościliśmy u nas także, ksiądz proboszcz Andrzej Ścisłowicz z rzymsko katolickiej parafii św. Apostołów Piotra i Pawła w Zdobunowie oraz pani prezes Towarzystwa Kultury Polskiej pani Zofia Michalewicz.

Premiera inscenizacji odbyła się 23 lutego 2012 roku. Mieliśmy zaszczyt gościć przedstawicieli Konsulatu Generalnego RP w Łucku pana Krzysztofa Sawickiego i panią Karolinę Golubiewską. Swoją obecnością zaszczytli nas także, ksiądz proboszcz Andrzej Ścisłowicz z rzymsko katolickiej parafii św. Apostołów Piotra i Pawła w Zdobunowie oraz pani prezes Towarzystwa Kultury Polskiej pani Zofia Michalewicz.

W związku z tym, że ten rok jest poświęcony postaci Janusza Korczaka, członkiem Kulturalno-Oświatowego Centrum im. T.Czackiego w Zdobunowie, którzy uczestniczą na zajęciach języka polskiego, przygotowali niewielką inscenizację o życiu pisarza.

Wieczór literacki rozpoczął się od rozmowy

dzieci z panią bibliotekarką o twórczości J.Korczaka. Recytowano wiersze o Korczaku. Aktorzy wcieli w role dzieci przedstawili jego życiową drogę człowieka, pedagoga i humanisty. Dzięki temu widzowie mieli możliwość poznania jego biografii i twórczości. Janusz Korczak zawsze stawał marzenia dzieci ponad wszystko. Był nie tylko „pisarzem, lekarzem, pedagogiem i wychowawcą, ale i obrońcą praw dziecka, pisał dla dzieci i dorosłych”. Przedstawieniu tych myśli towarzyszyła muzyka bandury, skrzypiec i fortepianu. Goście mogli aktywnie uczestniczyć w inscenizacji. Na zakończenie zaśpiewano piosenkę Majki Jeżowskiej „Wszystkie dzieci nasze są”. Jakże aktualne były w tym momencie słowa Korczaka:

**«Dzieci! Dumne miejcie zamiary!
Górnie miejcie marzenia i dąćcie do sławy
Coś z tego zawsze się stanie!»**

Wiktorія RADICA

Учасники вечору

Януш Корчак – покровитель дитячих мрій

*Gdyby wziąć wszystkie uśmiechy dziecięce,
uśmiechy kwiatów i uśmiechy ptaków,
uśmiech poety i uśmiech lekarza –
powstałby wiersz o Januszu Korczaku.*

*Wiersz o człowieku, co w czasach ciemności,
na obłąkanym z nienawiści świecie,
miał jasne serce i miał jasne myśli,
Wiersz o człowieku, co ukochał dzieci.*

11 березня 2012 року в Здобуніві вдруге відбулася словесно-музична постановка про життя Януша Корчака під назвою «Януш Корчак – покровитель дитячих мрій». Нині разом приймали у нас в гостях харцерів, їхніх батьків та декотрих вчителів місцевих шкіл.

Прем'єра постановки відбулася ще 23 лютого 2012 року. Тоді мали честь бачити у себе представників Генерального консульства РП у Луцьку Кшиштофа Савіцького та Кароліну Голубевську. Своєю присутністю порадували нас також парафіяльний священик римо-католицької парафії св. Апостолів Петра і Павла у Здобуніві ксьондз Анджей Сцісловіч, а також голова Товариства польської культури на Здобунівщині Софія Михалевич.

У зв'язку з тим, що нинішній рік присвячений постаті Януша Корчака, члени Культурно-освітнього центру ім. Тадеуша Чацького в Здобуніві, котрі відвідують заняття польської мови, підготували невелику виставу про життя письменника.

Літературний вечір розпочався із розмов дітей з бібліотекарем про творчість Януша Корчака. Було прочитано вірші про Корчака. Діти, котрі виступили у ролі акторів, представили життєву дорогу людини, педагога та гуманіста. Завдяки цьому глядачі отримали можливість ознайомитися із його біографією та творчістю. Януш Корчак завжди ставив мрії дітей понад усе. Був не лише «письменником, лікарем, педагогом і вихователем, але й захисником дитячих прав, писав для дітей і дорослих». Представлення таких ідей супроводжувала музика бандурі, скрипки та фортепіано. Гості могли брати активну участь у постановці. Наприкінці заспівали пісню Майки Єжовської «Усі діти є нашими». Якими ж актуальними у цей момент були слова Корчака:

**«Dzieci! Dumne miejcie zamiary!
Górnie miejcie marzenia i dąćcie do sławy
Coś z tego zawsze się stanie!»**

Wiktorія RADICA

Польська преса про Україну

Плісциз – jedziesz

Успражнение одправ на przejściach z Ukrainą przed Euro 2012 to urzędnicze hasło klucz. Jednak ktoś, kto chociaż raz próbował tę granicę przekroczyć, na słowo «uspraжнение» reaguje jedynie ironicznym uśmiechem. Tam, żeby przejść z miarą szybko trzeba zapłacić. Przekonał się o tym reporter programu «Czarno na białym».

Ci, którzy mają doświadczenie w przechodzeniu polsko-ukraińskiej granicy przekonują: – Trzeba się ze wszystkimi dogadywać. Kto da, to pojedzie. I podkreślają, że «trzeba wiedzieć komu dać», a jeśli «człowiek jedzie raz na rok, to skąd ma wiedzieć jaki jest system».

Ten system działa, pomimo, że do Euro 2012 zostało kilka miesięcy. Na granicy liczy się tzw. dresscode i odpowiednia etykieta zachowań. Obowiązkowo wyposażenie to ciemna kurtka i eleganckie buty do garnituru oraz odrobina szczęścia, ponieważ przez większość dni w roku kolejka z Ukrainy do Polski zawsze ma kilka kilometrów.

Reporter TVN24 odwiedził pięć przejść pomiędzy krajami. Przekraczał je w obie strony. Czas oczekiwania wynosił na nich od 2 do 8 godzin. Łapówki za ominięcie kolejki wahały się od 50 do nawet 500 hrywien, czyli od 20 do 200 zł.

Tvn24.pl, 27 marca 2012 roku

Платиш – їдеш

Спрощення перевірок на переходах із Україною напередодні Євро-2012 – це ключове гасло урядовців. Однак той, хто хоча б раз пробував перетнути цей кордон, на слово «спрощення» реагує тільки іронічно уśmieхом. Там, щоб проїхати відносно швидко, треба заплатити. У цьому переконався reporter програми «Чорним по білому».

Той, хто має досвід перетину польсько-українського кордону, переконує: «Треба з усіма домовлятися. Хто дасть – той пройде». І підкреслює, що «треба знати кому дати», а якщо «людина їде раз на рік, то звідки має знати, якою є система?».

Така система діє незалежно від того, що до Євро-2012 залишилося кілька місяців. На кордоні береться до уваги так званий «дрескод» і відповідна манера поведінки. Обов'язково обмундирування – це темна куртка і елегантні черевички до костюма та трохи щастя, оскільки упродовж більшості днів у році черга з України до Польщі завжди має кілька кілометрів.

Reporter TVN24 відвідав п'ять переходів між державами. Перетинав їх в обидва боки. Час очікування на них сягав від 2 до 8 годин. Хабарі за об'їзд черги коливалися від 50 до навіть 500 гривень, тобто від 20 до 200 злотих.

Tvn24.pl, 27 березня 2012 року

Ukraina nieco bliżej Unii

Umowa stowarzyszeniowa Ukrainy z UE, którą parafowano w piątek w Brukseli, miała być olbrzymim krokiem na drodze Kijowa ku Europie. Ale utknęła z powodu uwieszenia byłej premier Julii Tymoszenko.

Parafowanie umowy, którą Bruksela i Kijów negocjowały od 2007 r., jest tylko technicznym zakończeniem rokowań. Kolejnym etapem powinno być jej podpisanie, a potem ratyfikowanie przez Ukrainę, 27 krajów członkowskich UE oraz Parlament Europejski.

Podpisanie umowy byłoby teoretycznie możliwe już za kilka miesięcy, ale – czego nie ukrywają unijni dyplomaci – plany te blokuje odwrót Kijowa od budowy państwa prawa.

– Ukraina musi przekonać nas o poszanowaniu dla fundamentalnych wartości europejskich. Chodzi o niezawisłe sądownictwo, odstąpienie procesów motywowanych politycznie i wyborczych postępowań skierowanych przeciw ludziom niewygodnym dla władz. Oczekujemy też w pełni wolnych i demokratycznych wyborów jesienią tego roku – mówi wysoki urzędnik Unii Europejskiej.

Gazeta Wyborcza, 30 marca 2012 roku

Україна дещо ближче до Євросоюзу

Договір про асоціацію України із ЄС, який було парафовано у п'ятницю в Брюсселі, має стати великим кроком на дорозі Києва до Європи. Але не став через ув'язнення колишньої прем'єр-міністр Юлії Тимошенко.

Парафування договору, про який Брюссель та Київ домовлялися з 2007 р., є лише технічним закінченням переговорів. Черговим етапом має стати його підписання, а згодом і ратифікація Україною, 27 державами-членами ЄС та Європейським Парламентом.

Підписання договору було б теоретично можливим вже через кілька місяців, але – чого не приховують європейські дипломати – ці плани блокує відвернення Києва від побудови правової держави.

– Україна мусить переконати нас у шануванні фундаментальних європейських цінностей. Йдеться про незалежну судову систему, відмову від політичних процесів і виборкових справ, скерованих проти невідгідних владі людей. Також очікуємо на повністю вільні та демократичні вибори восени нинішнього року, – говорить високопосадовець Європейського Союзу.

Gazeta Wyborcza, 30 березня 2012 року

Witalij Kliczko: Będziemy trzecią siłą polityczną na Ukrainie

Bokserki mistrz świata organizacji WBC w wadze ciężkiej Witalij Kliczko liczy na to, że założona przez niego partia UDAR stanie się po najbliższych wyborach parlamentarnych trzecią siłą polityczną na Ukrainie.

– Dziś jesteśmy czwartą największą partią w kraju. Po wyborach w październiku chcemy być trzecią siłą, a potem będziemy drugą – powiedział Kliczko w wywiadzie dla dziennika «Die Welt». Bokser ocenił, że «Ukraina jest najbardziej skorumpowanym krajem świata», a najbliższe wybory «nie będą ani wolne, ani równe». Zaapelował, by wzięło w nich udział «jak najwięcej obserwatorów tak z kraju, jak i z zagranicy».

Pięściarz wielokrotnie deklaruował się jako przeciwnik obecnego prezydenta Ukrainy Wiktora Janukowycza. Podczas «pomarańczowej rewolucji» na przełomie lat 2004 i 2005 wspierał prozachodnich liderów Wiktora Juszczenkę i Julię Tymoszenko. Dwukrotnie, w 2006 i 2008 roku, startował bez sukcesu w wyborach na mera Kijowa.

Rzeczpospolita, 31 marca 2012 roku

Віталій Кличко: «Будемо третьою політичною силою в Україні»

Чемпіон світу з боксу за версією WBC у надрважкій вазі Віталій Кличко розраховує на те, що створена ним партія «УДАР» після найближчих парламентських виборів стане третьою політичною силою в Україні.

– Сьогодні ми є четвертою за величиною партією у країні. Після жовтневих виборів хочемо стати третьою силою, а далі – другою, – заявив Кличко в інтерв'ю для щоденного видання «Die Welt». Боксер оцінив, що «Україна є найбільш корумпованою державою у світі», а найближчі вибори «не будуть ні вільними, ні рівними». Закликав, щоб у них взяли участь «якнайбільше спостерігачів із України, так і з-за кордону».

Боксер багаторазово декларував себе як противник нинішнього Президента України Віктора Януковича. Під час Помаранчевої революції, на зламі 2004 та 2005 років, підтримував прозахідних лідерів Віктора Ющенка та Юлію Тимошенко. Двічі, у 2006 та 2008 роках, безуспішно стартував у виборах на посаду міського голови Києва.

Rzeczpospolita, 31 березня 2012 року

«Literackie Sezony Nadbużańskie» w Łucku «Літературні сезони над Бугом» у Луцьку

Z okazji Światowego Dnia Poezji 23 marca 2012 roku w Bibliotece Uniwersytetu Wołyńskiego im. Łesi Ukrainki odbyło się spotkanie poetów Ukrainy, Polski i Białorusi w ramach nowo utworzonego projektu «Literackie Sezony Nadbużańskie 2012. Wiosna».

Почесні гості поезії

Иніціатором поетичного spotkania i prowadzącym był znany na Wołyniu działacz kulturalny i dziennikarz Wasyl Woron, a pomagali mu w tym nauczycielka z Polski Jadwiga Demczuk i członek redakcji Monitora Wołyńskiego dr Wiktor Jaryczuk. Impreza odbyła się dzięki wsparciu organizatorów: Stowarzyszenia Kultury Polskiej im. Ewy Felińskiej na Wołyniu, Instytutu Polski na Uniwersytecie Wołyńskim im. Łesi Ukrainki oraz Telewizji Wołyńskiej.

Wiosenne «Literackie Sezony Nadbużańskie» w Łucku rozpoczęto od prezentacji multimedialnej, poświęconej pamięci Wisławy Szymborskiej, znakomitej polskiej poetki i laureatki Nagrody Nobla w dziedzinie literatury, a studentki: Daryna Chyżniak i Irena Kobel recytowały jej wiersze w języku polskim i ukraińskim.

Podczas głównej części imprezy wołyńska poetka i tłumaczka Olena Kryształska, opowiedziała

o trudnej pracy tłumacza oraz recytowała utwory zarówno w języku polskim jak w ukraińskim. Następnie głos zabrali: mieszkanka Łucka, zabużanin z pochodzenia, Jospy Struciuk, białoruska doświadczona mistrzyni sztuki artystycznej Maria Sulima, reprezentantka najmłodszej generacji poetów, Olena Paszuk, znany krytyk literacki, autor kilkudziesięciu książek Igor Pawluk i Zbigniew Dmitroca z Polski, tłumacz poezji rosyjskiej, autor wielu tytułów, który rozbałwił zebranych wykonaniem własnych satyrycznych wierszy. Wszystkim występowi towarzyszyła muzyka o różnorodnych gatunkach: od subtelnej klasyki do oryginalnego jazzu.

Warto zaznaczyć, że uczestnikami spotkania byli prawdziwi wielbiciele poezji. Ze względu na ekskluzywny charakter przedsięwzięcia (poezję prawdopodobnie lubi tylko 5% ludności na świecie), organizatorzy świadomie unikali tzw. „napędzującej”, czyli sztucznej frekwencji

(ostatnio tak szeroko stosowanej przez różnego rodzaju organizatorów). Pod koniec imprezy od prowadzących padło pytanie, czy warto organizować cykliczne Literackie Sezony Nadbużańskie. Odpowiedź była jednoznaczna i potwierdzająca. Tak więc w najbliższym czasie oczekujemy na kontynuację międzynarodowej wymiany literackiej. Wasyl Woron już zapropozował zorganizowanie Międzynarodowego Wieczoru Poezji Śpiewanej.

«Literackie Sezony Nadbużańskie 2012. Wiosna» były kontynuowane na spotkaniu w Wołyńskiej Telewizji, gdzie uczestnicy i organizatorzy imprezy poetyckiej dyskutowali na temat słowa i problemów Polski, Ukrainy i Białorusi.

MW

Учасники «Літературних сезонів»

3 нагоди Всесвітнього дня поезії 23 березня 2012 року у бібліотеці Волинського національного університету імені Лесі Українки відбулася зустріч поетів України, Польщі та Білорусі у рамках новоствореного проекту «Літературні сезони над Бугом. Весна».

Ідея проведення подібного заходу належить відомому волинському культурному діячеві, журналістові Василю Ворону, котрий і був головним ведучим заходу. У цьому йому допомагали педагог із Польщі Ядвіга Демчук та член редакції «Волинського Монітора», к.філол.н. Віктор Яручик. Свято відбулося завдяки організаційській підтримці Товариства польської культури на Волині ім. Еви Фелінської, Інституту Польщі ВНУ імені Лесі Українки, Волинського телебачення.

Весняні «Літературні сезони над Бугом» у Луцьку розпочалися мультимедійною презентацією, присвяченою пам'яті Віслави Шимборської, відомої польської поетеси, Но-

белівського лауреата в галузі літератури. Студентки Дарина Хижняк та Грина Кобель виконали вірші письменниці польською мовою та у перекладі на українську.

Під час основної частини заходу волинська поетеса, перекладачка Олена Кришталська розповіла про труднощі перекладацької роботи і зазначила твори як польською, так і українською мовами. Естафету перейняли лучани, забужанин за походженням, Іосип Струцюк, білоруська досвідчена майстриня художнього слова Марія Суліма, представниця молодшої генерації поетів, котра уже встигла видати кілька поетичних збірок, Олена Пашук, досвідчений літературознавець, автор кількох

десятків книг Ігор Павлюк та Збigniew Дмитроца із Польщі, перекладач російської поезії, ушлявлений письменник, який порадував присутніх виконанням власних мініатюрних сатиричних поезій. Усі виступи супроводжувалися музикою найрізноманітнішого ґатунку: від вшуканої класики до оригінального джазу.

Варто зазначити, що учасниками зустрічі були справжні поціновувачі поезії. З огляду на ексклюзивний характер заходу (поезію, правдоподібно, любить тільки 5% населення на світі), організатори свідомо уникали «заганяйлівки», тобто штучної присутності (яка останнім часом так широко застосовується різного роду організаторами). Наприкінці заходу ведучі запитали, чи варто організувати циклічні «Літературні сезони над Бугом». Відповідь була однозначною та ствердною. Отже найближчим часом очікуємо на продовження міжнародного літературного обміну. Василь Ворон уже запропонував організувати Міжнародний вечір співаної поезії.

«Літературні сезони над Бугом. Весна» на цьому не завершилися, оскільки учасники та організатори свята продовжили свої дискусії над словом та проблемами Польщі, України і Білорусі в студії Волинського телебачення.

ВМ

«Гравітація взаємності» po polsku i ukraińsku

Podczas «Sezonów literackich nad Bugiem» poetka i tłumaczka Olena Kryształska opowiedziała o zakończeniu prac nad dwujęzyczną antologią współczesnej poezji ukraińskiej «Гравітація взаємності».

- Według oceny Stanisława Szewczenki, wydanie przez Panią antologii poezji ukraińskiej przetłumaczonej na język polski na Ukrainie, to zjawisko unikalne...

- Takie antologie pojawiają się na rynku książkowym niezbyt często, dlatego podaż na podobną produkcję poetycką jest duży. Mam nadzieję, że w najbliższym czasie wydanie zechcą kupić nie tylko ci, którzy znają język polski, ale również ci, którzy uczą się polskiego w szkołach i na studiach: nauczyciele akademicy i słuchacze kursów języka polskiego, członkowie stowarzyszeń kultury polskiej na Ukrainie. Oczywiście, jeśli znajdziemy potrzebne fundusze na druk.

- W 1976 roku polscy autorzy Florian Nieuważny i Jerzy Pleszniałowicz wydali jedną z najbardziej pełnych antologii poezji ukraińskiej w tłumaczeniu na język polski. W przedmowie zauważyli oni istotną cechę poezji ukraińskiej – jej zależność od twórczości ludowej.

- Zgadnam się z opinią panów Nieuważnego i Pleszniałowicza, że zależność poezji ukraińskiej od twórczości ludowej jest o wiele mocniejsza, niż to widać w poezjach innych narodów słowiańskich. Wyodrębnienie tej osobliwości stało się szczególną cechą nowej

antologii, która ukazuje moje rozumienie treści poezji ukraińskiej oraz jej duchowości i wrażliwości Ukraińców. Nasi ukraińscy filozofowie, na przykład Pamfil Jurkewycz, podkreślili emocjonalność narodu ukraińskiego i widzieli w niej cechę naszej wyższości narodowej. Na kulturze serca, czyli uczuciach, skupiali szczególną uwagę również Skowroda, Gogol, Kulisz, Szewczenko i ich wcześniejszy poprzednik Iwan Wyszniński.

- Ma Pani wiele utworów przetłumaczonych z hiszpańskiego: wielkim powodzeniem cieszy się Pani «Antologia poezji argentyńskiej XX wieku» (1998), «Nieugaśny płomień miłości. Antologia poezji hiszpańskiej XII-XX wieków» (2003), «Tętniące struny. Antologia liryki hiszpańskiej i latinoamerykańskiej». Skąd wzięła się motywacja i natchnienie do opracowania ukraińsko-polskiego projektu?

- Po ojczyźnie, ukraińskim, język polski jest dla mnie najbliższy, ponieważ nasza rodzina ma polskie korzenie. Słyszałam polski od lat dziecięcych, dlatego łatwo się go nauczyłam i od dawna marzyłam o artystycznym tłumaczeniu literatury polskiej. Najpierw przetłumaczyłam zbiór opowiadań Zbigniewa Włodzimierza Fronczka «Miłość w Lublinie»

(2011). Dzięki współpracy z polskim poetą, prozaikiem i wydawcą, powstał pomysł, aby wydać dwujęzyczną książkę tłumaczeń, która została zatytułowana «Гравітація взаємності». W antologii zamieszczono utwory ponad 100 poetów Ukrainy i Polski (Ostap Łapski, Tadej Karabowicz, Jurij Gawryluk). Swoje miejsce znalazły tam także przedstawiciele zachodniej diaspory ukraińskiej jak: Igor Kaczurowski, Moyssey Fishbeyn (Niemcy), Wira Wowk (Brazylia), Bogdan Bojczuk, Maria Rewakowycz, Wasyl Machno (U.S.A.). Moi poprzednicy pracowali we współpracy z całym zespołem prawdziwych mistrzów słowa artystycznego i przekładu, natomiast ja zaufalam tylko redaktorskiemu wsparciu Zbigniewa Fronczka.

Rozmowę prowadził Wasyl WORON

«Гравітація взаємності» польською та українською

ексклюзивно

- За оцінкою Станіслава Шевченка, видання Вашої антології української поезії у перекладі польською мовою в Україні – явище унікальне...

- Такі антології з'являються на книжковому ринку не часто, а тому попит на подібну поетичну продукцію великий. Сподіваюся, що видання небавом захочуть придбати не лише ті, хто добре знає, але й ті, хто вивчає польську мову у школах та вищих навчальних закладах: викладачі і слухачі курсів польської мови, члени польських культурних товариств в Україні. Якщо, звичайно, ми знайдемо потрібні кошти на druk.

- У 1976 році польські автори Florian Nieuważny та Jerzy Pleszniałowicz випустили одну з найуртновніших антологій української поезії у перекладі польською мовою.

Під час «Літературних сезонів над Бугом» поетеса і перекладач Олена Кришталська розповіла про завершення роботи над двомовною антологією сучасної української поезії «Гравітація взаємності».

У передмові вони зазначили одну істотну особливість української поезії – її залежність від народної творчості.

- Я погоджуюся із думкою добродіш Неуважаючого та Пleshняровича, що залежність української поезії від народної творчості залишається набагато сильнішою, ніж у поезії інших слов'янських народів. Виокремлення цієї особливості стало характерною рисою нової антології, яка показує мене розуміння суті української поезії, а також духовності і чуттєвості українців. Наші українські філософи, приміром Pamfil Jurkewicz, відмічаючи емоційність українського народу, вбачали у ній прикмету нашої національної вишесті. На культуру серця, себто почувань, звертали особливу увагу і Skowroda, і Gogol, і Kulisz, і Шewczenko, і далекий їхній попередник Іван Вишнєвський.

- Ви маєте великий перекладацький доробок творів з іспаномовного світу: успіхом користуються Ваші «Antologia argentyńskiej poezji XX століття» (1998), «Незгасне полум'я любові. Antologia іспанської поезії XII-XX століття» (2003), «Пулсьуччі струни. Antologia іспанської та латиноамериканської лірики». Звідки мотивація і натхнення для українсько-польського проекту?

- Після рідної української, польська мова для мене найближча, адже у нашому родоводі є і польське коріння. Я чула польську з дитячих літ, а тому легко засвоїла її і давно мріяла зайнятися художнім перекладом польської літератури. Спершу перекладав збірник оповідань Збigniewa Włodzimierza Fronczka «Любов у Люблін» (2011). Завдяки співпраці з польським поетом, прозаиком та видавцем і народився задум видати двомовну книгу перекладів, яка отримала назву «Гравітація взаємності». До антології увійшли твори понад 100 поетів не лише материкової України та Польщі (Ostap Łapski, Tadej Karabowicz, Jurij Gawryluk), але й представники західної української діаспори: Ігор Качуrowski, Moyssey Fishbeyn (Німеччина), Wira Wowk (Бразилія), Bogdan Bojczuk, Maria Rewakowicz, Wasyl Machno (США). Але якщо мої попередники працювали у співдружності з цілим колективом справжніх майстрів художнього слова і перекладу, я заручилася лише редакторською підтримкою Збigniewa Fronczka.

Розмовляв Василь ВОРОН

Łuszczanie zdobyli nagrody w Lublinie Лучани здобули нагороди в Любліні

W dniach 30 marca – 1 kwietnia 2012 r. w Lublinie odbyły się V Polsko-Ukraińskie Spotkania Mistrzów Słowa.

30 березня – 1 квітня 2012 р. у Любліні відбулися V Польсько-українські зустрічі майстрів слова.

Лауреат другої нагороди - Дарина Хижняк, член Товариства польської культури на Волині ім. Ели Феліпської

Ta impreza jest międzynarodowym finałem dwóch konkursów recytatorskich: VII Ogólnopolskiego Konkursu Recytatorskiego Poezji i Prozy Ukraińskiej oraz V Konkursu Recytatorskiego Poezji i Prozy Polskiej dla mieszkańców Ukrainy.

Oba te konkursy tematycznie związane są z dorobkiem literackim Ukrainy i Polski, służą propagowaniu kultury żywego słowa oraz umacnianiu więzi między narodem polskim i ukraińskim, ze szczególnym uwzględnieniem partnerstwa miast Lublina i Łucka. Głównym organizatorem finału stał się Dział Edukacji Kulturalnej Centrum Kultury w Lublinie.

wzięcia udziału w warsztatach aktorskich i spotkaniach ze znanym ukraińskim pisarzem Serhijem Żadanem oraz reżyserem Andrzejem Glowackim, którzy w tym roku byli jurorami konkursu. W jury zasiadał również Bohdan Żadura – pisarz, poeta, tłumacz z języków ukraińskiego, angielskiego i węgierskiego, redaktor kwartalnika „Akcent” oraz redaktor naczelny czasopisma „Twórczość”.

Uroczystym zakończeniem V Polsko-Ukraińskich Spotkań Mistrzów Słowa stał się Koncert Galowy. Wystąpili w nim wybrani przez jury laureaci konkursu oraz zespół folkowy „Chwyła”, który tworzą mieszkający w Lublinie studenci pochodzenia ukraińskiego.

W V Polsko-Ukraińskich Spotkaniach Mistrzów Słowa wzięło udział 33 uczestników z Polski i Ukrainy, którzy wystąpili w dwóch turniejach: Turnieju Poezji i Turnieju Słowa (w kategorii „Recytacja” i „Wydzielone ze słowa”). Uczestnicy z Ukrainy zdobyli nagrody i wyróżnienia za prezentację literatury polskiej w Turnieju Słowa. Laureatką pierwszej nagrody została Tetiana Sosnowska z Łucka. Drugie miejsce podzielili między sobą Viktoria Poliszczuk i Daryna Chyzniak (obie z Łucka). Jeszcze jedna przedstawicielka naszego miasta, Vitalia Kuszmyruk zdobyła nagrodę specjalną Konsulatu Generalnego Ukrainy w Lublinie za najlepszą prezentację w języku obcym. Uliana Muzyczenko z miasta Szumsk obwodu Tarnopolskiego, zdobyła nagrodę specjalną jednego ze współorganizatorów konkursu – Wołyńskiej Szkoły Wyższej Ekonomii i Zarządzania.

Konkurs Polsko-Ukraińskie Spotkania Mistrzów Słowa istnieje już od pięciu lat i na stałe zdomował się w kulturowym krajobrazie Lublina, zyskując swoich miłośników. Dzięki tym spotkaniom nawiązały się przyjaźnie między młodzieżą polską i ukraińską. Dobrze by się stało, gdyby w przyszłości, zorganizować finał tego konkursu recytatorskiego w Łucku, a w kolejnych latach naprzemiennie – po polskiej i po ukraińskiej stronie. Przyczyniłoby się to do umiędzynarodowienia tej ważnej imprezy. Byłby to kolejny wkład do zacierania granic między nami. Nie tych, które są na mapie politycznej, a tych, które pozostają jeszcze na kulturowej mapie Europy

Natalija KATRENCIKOVA,
zdjęcia udośćniono przez Centrum Kultury w Lublinie

P.S.: Monitor Wołyński gratuluje wszystkim laureatom V Polsko-Ukraińskiego Spotkania Mistrzów Słowa w Lublinie i dziękuje za godne reprezentowanie Wołynia w recytatorskim konkursie.

Zachód e międzynarodnym finałem dwóch deklamatorskich konkursów: VII Zagalno-polskiego deklamatorskiego konkursu ukraińskiej poezji i prozy oraz V deklamatorskiego konkursu polskiej poezji i prozy dla mieszkańców Ukrainy.

Obidwa konkursy tematycznie powiązane z literaturnym dorobkiem Ukrainy i Polski, służą propagowaniu kultury żywego słowa i wzmacnianiu związków między ukraińskim i polskim narodem, nagłosującymi na partnerstwie między miastami Łuck i Lublin. Głównym organizatorem finału stał się Dział Edukacji Kulturalnej Centrum Kultury w Lublinie.

U V Polsko-ukraińskich зустрічах майстрів слова взяли участь 33 учасники з Польщі та України, котрі виступили у двох турнірах: Турнірі співаної поезії та Турнірі слова (охоплюючи категорії «Декламація» та «Виведене зі слова»). Українські учасники здобули нагороди та відзнаки за презентацію польської літератури у Турнірі слова. Laureatem

у супроводі екскурсовода, взяти участь у майстер-класах з акторської майстерності та у зустрічах з відомим українським письменником Сергієм Жаданом і режисером Андреем Гловацьким, котрі у нинішньому році були членами журі конкурсу. До складу журі увійшов також Богдан Задура – письменник, поет, перекладач з української, англійської та угорської мов, редактор журналу «Акцент» та головний редактор журналу «Творчість».

Урочистим завершенням V Польсько-українських зустрічей майстрів слова став гала-концерт. На ньому виступили вибрані журі лауреати конкурсу та фольклорний гурт «Хвиля», створений люблінськими студентами українського походження.

Польсько-українські зустрічі майстрів слова за роки свого існування вже вросли у культурний ландшафт Люблін, здобули своїх прихильників і зблизили українську та польську творчу молодь. Залишився лише один крок до закріплення

Лауреат першої нагороди - Tetiana Sosnowska з Луцька

першої нагороди стала Tetiana Sosnowska з Луцька. Друге місце поділили між собою Viktoria Poliszczuk i Daryna Chyzniak (обидві – з Луцька). Ще одна лучанка, Vitalia Kuszmyruk, стала володаркою спеціальної нагороди Генерального консульства України у Любліні за найкращий виступ іноземною мовою. Уліана Мuzиченко з міста Шумськ Тернопільської області здобула спеціальну нагороду одного зі співorganizatorів конкурсу – Волинського інституту економіки та менеджменту.

Усі учасники отримали дипломи та нагороди від організаторів V Польсько-українських зустрічей майстрів слова. Також вони отримали можливість оглянути Люблін

на його міжнародності – провести фінал польського й українського деklamatorskich конкурсів у Луцьку, організувати його один рік на польській стороні, а наступний рік – на українській стороні. Це стало б черговим кроком до стирання кордонів між нами. Не тих, що нанесені на політичній мапі, а тих, які ще лишаються на культурній мапі Європи.

Natalija KATRENCIKOVA,
фото надані Центром культури у Любліні

P.S.: „Волинський Монитор” вітає всіх лауреатів V Польсько-українських зустрічей майстрів слова у Любліні та дякує за гідне представлення Волині на деklamatorsькому конкурсі.

Пłaszczynny współpracy szkół Polski i Ukrainy

W Równym odbyła się międzynarodowa konferencja „Płaszczynny współpracy szkół ogólnokształcących Polski i Ukrainy”.

Konferencję, która odbyła się pod koniec marca, organizowały Stowarzyszenie Współpracy Interkulturowej „Gałązka Oliwna” z m. Piotrków Trybunalski, Rówieńskie Gimnazjum „Harmonia” oraz szkoły nr 1 i nr 15 miasta Równe. Na konferencji obecni byli Konsul Generalny RP w Łucku Marek Martinek, zastępca mera miasta G.Kulczycka, kierownik zarządu edukacji i nauki Rówieńskiej Obwodowej Administracji Państwowej I. Wietrow i dyrektorzy szkół obwodu rówieńskiego, współpracujący ze Stowarzyszeniem „Gałązka Oliwna”.

Udział w konferencji wzięli ukraińscy i polscy nauczyciele, którzy zapre-

zentowali swoje naukowo-metodyczne osiągnięcia i podzieliли się doświadczeniem współpracy. Przedstawiciele gminy Gomuńce opowiedzieli o polskim systemie edukacji, placówkach edukacyjnych w gminie i w regionie świętokrzyskim.

Wołyni na konferencji prezentowało Wołyńskie Technikum Narodowe Uniwersytetu Technologii Spożywczych. Pedagog socjalny Aleksandra Karaszczuk i przewodnicząca rady studenckiej Lesia Teszenko, opowiedziały o samorządach studenckich w technikum i kierunkach ich rozwoju w ramach współpracy polsko-ukraińskiej.

Площини співпраці навчальних закладів Польщі та України

У Рівному відбулася Міжнародна конференція «Площини співпраці загальноосвітніх навчальних закладів Польщі та України».

Организаторами конференції, що відбулася наприкінці березня, виступили Товариство міжкультурної співпраці «Глочка Оливив» з міста Пйотрков Трибунальський, Рівненська гімназія «Гармонія», школи № 1 та № 15 міста Рівно. На конференцію завітали Генеральний консул РП у Луцьку Марек Мартінек та наступний міського голови Г. Кульчицька, начальник управління освіти і науки Рівненської обласної державної адміністрації І. Ветров та директори шкіл Рівненщини, що співпрацюють із польським товариством «Глочка Оливив».

Участь у конференції взяли також українські та польські вчителі. Вони представили свої науково-методичні

напрацювання і поділилися досвідом співпраці. Представники гміни Гомуниці розповіли про польську систему освіти, навчальні заклади Свентокшиського регіону та їхньої гміни.

Волинську область на конференції представили представники Волинського технікуму Національного університету харчових технологій, зокрема, соціальний педагог технікуму Олександра Карашук та голова студентської ради Леся Тешенко. Вони розповідали про студентське самоврядування в технікумі та напрямки розвитку студентського самоврядування у рамках польсько-української співпраці.

Вісім підприємств, установ та організацій Луцька заборували Пенсійному фонду понад чверть мільйона гривень кожне. Лідер серед боржників не сплатив 2,4 млн. грн.

Осьмі лучків фірм ма довг в Фондусу Емериталнім в wysokości понад чвєрть мільона hryvien każda. Lider wród dlužników nie zapłacił 2,4 mln. hryvien.

31 березня лучани долучилися до міжнародної акції на захист бездомних тварин «Fair Play for strays».

31 marca mieszkancy Łucka dołączyli się do międzynarodowej akcji w obronie bezdomnych zwierząt «Fair Play for strays».

Павло Вольвач: «Zachodniacy i Wschodniacy to są synowie jednego narodu»

Павло Вольвач: «Західняки і східняки – сини одного народу»

Павло Вольвач уродився в Запоріжжі. В літературі дебютував досить пізно, однак в короткому часі завоював славу оригінального поета і прозаїка. Одержавши освіту в армії, працював в різних кооперативах. Здобув журналістську освіту. З 1999 року живе в Києві. Працював редактором відділу інформації на телебаченні, був кореспондентом української служби радіо «Свобода». Сьогодні Павло Вольвач – гість «Волинського Монітора».

«Слово дає змогу бути собою»

– Життя до Pana не уśmiechало. Musiał Pan wykonywać różnorodne prace fizyczne, zanim został dziennikarzem i zdobył wyższe wykształcenie. Może właśnie tak ma być, że pisarz musi przejść taką drogę, aby było o czym pisać?

– Nie mogę się zgodzić z tym, iż życie się do mnie nie uśmiechało. Bywało różnie. Życie było takie, jakie było. Tego się nie zmienia. I jest to bardzo dobrze. Nie da się wydać recepty, «co musi czynić pisarz». U każdego przebiega to inaczej. Jednak jest absolutnie zrozumiałe, że jakieś doświadczenie – życiowe, psychiczne, estetyczne – co najmniej przeskądzać nie będzie. Przynajmniej tak mi się wydaje.

– Około dziesięciu lat temu, Mykoła Wingeranowski proponował, aby nominować Pana do Nagrody Szewczenki. Jakże stosunki łączyły Pana z klasykiem? Stał się Pan jednym z inicjatorów sporządzenia najnowszego wydania o sześćdziesiątniku Wingeranowskim, a prezentacja książki odbyła się niedawno w stołcu.

– Proponował. Było. Niejednokrotnie już powtarzałem: właśnie zażyłość z Wingeranowskim, obcowanie z nim, jest dla mnie ważniejsze od jakiegokolwiek nagrody. I nie tylko z nim, ale również z tym «wingeranowskim» środowiskiem, kręgiem – przede wszystkim z niepowtarzalną, promieniującą żoną pana Mykoły, panią Oksandrą. Jestem wdzięczny losowi, że właśnie tak się stało. Oczywiście, że przygotowanie wspomnień o wielkim poecie (a pomyśl ten należał właśnie do świętej pamięci pani Oksandry) odebrałem jako swój bezpośredni obowiązek. Pamięć o genialnym poecie, a na dodatek dobra wola i wysoka fachowość wydawnictwa «Jarosławów Wał», zaowocowały wydaniem pięknego tomu «Marszałek Wingeranowski». Powstał zespołowy portret jednego z największych ukraińskich poetów XX wieku. Nawiasem mówiąc, Wingeranowski wyraz «sześćdziesiątnik» nie za bardzo uznawał. Niejednokrotnie słyszałem, że nie zaliczał on siebie do tego, nie przez niego wymyślonego «szeregu». Dlaczego? A dlatego, że Wingeranowski uważał, że jest odrębnym pisarzem i autorem, a cała reszta... to rozrywkowa gadanina na temat literatury.

– Pana powieść «Klasa» chyba najlepiej odzwierciedla życie industrialnego ukraińskiego Wschodu. Dlaczego politycy, do dziś, nie bez powodzenia pragną «zderzyć czołowo» Wschodniaków i Zachodniaków? Czy naprawdę bardziej się różnią, niż jesteście do siebie podobni?

– Odpowiedź jest oczywista, Pan ją zna nie gorzej ode mnie. Chodzi o «zderzenie czołowe». W końcu o wiele łatwiej prowadzić rozmowy o «mowie» i «języku», kanoniczności jednych Cerkw i «braku łask» u innych, i czynić to przez dziesiątki lat, niż stwarzać miejsca pracy, czy na przykład, zając się kanalizacją albo naprawą zepsutych dróg... Co dotyczy różnic i podobieństw, tu też wszystko jest oczywiste, i też nie od wczoraj. Przykład losowy: teraz czytamy «Uwagi generała korneta» Jurka Tiutiuniyka, gdzie między innymi wspomniane są relacje Naddnieprzańców z Wojska URL i Zachodniaków z UGA, z czego da się wywnioskować tylko jedno – oni wszyscy to «synowie jednego narodu». Od tego czasu przemieniło prawie sto lat. Czy z biegiem czasem staliśmy się «kuzynami»?

– Mimo tego, że Pan się urodził w dużym rosyjskojęzycznym mieście, trafił Pan właśnie na literaturę ukraińską, a nie rosyjską...

– Wszystko jest proste – w moim dowodzie, w tym, jeszcze wzorze radzieckiego, był wpis:

Павло Вольвач – уродженець Запоріжжя. Доволі пізно дебютував у літературі, проте швидко зажив слави оригінального поета і прозаїка.

Встиг послужити в армії, працювати на заводах, у магазинах, у різних кооперативах. Здобув журналістську освіту. З 1999 року живе в Києві. Працював редактором відділу інформації на телебаченні, був кореспондентом української служби радіо «Свобода». Сьогодні Павло Вольвач – гість «Волинського Монітора».

що себе він би не хотів бачити серед цієї, не ним придуманої, «обойми». Чому? Та тому, що Вingeranovskiy вважав, що є окремий і окремиший письменник, автор, а все решта – то довколалітературні дозвільні балачки.

– Ваш роман «Кляса» чи не найкраще розкриває життя індустріального українського Сходу. Чому політики досі успішно намагаються «зіштовхувати лобами» східняків і західняків? Невже ми маємо більше відмінного, аніж спільного?

– Відповідь лежить на поверхні, й Ви її знаєте, не гірше, ніж я. Це щодо «зіштовхування лобами». Зрештою, легше ж розглагольшувати про «мову» й «язик», каноничність одних церков і «неблагодатність» інших, і робити це десятиріччями, ніж створювати робочі місця чи, наприклад, взятися за каналізацію або ремонт роздобваних допір... Що ж до відмінності й спільності теж все зрозуміло, і теж не від учора. Навмання приклад: зараз ось читаю «Записки генерал-хорунжого» Юрка Тютюнника, де згадуються й взаємини між наддніпрянцями з Армії УНР і західняками з УГА, характер яких приводить до єдино можливого висновку – все це «сини одного народу». З того часу вже майже сто літ минуло, то що, ми «подвоюріднішали»?

– Попри те, що народилися у російськомовному мегаполісі, усе ж увійшли саме в українську літературу, а не російську...

– Все просто – в мене в паспорті, в тому, що радянського зразка, було записано: «українець». Ним себе й відчував і відчуваю, вже й без відповідного запису. Щоб довго не розводитися, зазвичай кажу жартівливо: «Так історическі сложились». А вже чому воно так склалося – ну, це вже різні фактори вилинули... І українська література, зокрема.

– Ви почали писати вірші, коли більшість молодих письменників уже закінчують творити літературу. Художнє слово врятувало Вас від робітничих буднів?

– Слово дає змогу, якоюсь мірою, бути собою, вивільняти й відтопувати енергію, про яку, за інших обставин, я б і сам міг не здогадуватися. А це, надто ж прозове слово, фіксувати час, бути більш-менш активним свідком доби і людей у тій добі. Ось і все.

«Українець». Так się też czulem, pomimo odpowiednich wpisów. Żeby nie przeciągać, zazwyczaj żartuję: «Tak się historycznie złożyło». A dlaczego tak się stało – no, to już różne czynniki wywarły wpływ... W tym też literatura ukraińska.

– Zaczął Pan pisać wiersze w wieku, kiedy większość młodych pisarzy rzuca literaturę. Słowo artystyczne wspierało Pana w dniach robotniczej pracy?

– Słowo w pewnym stopniu daje możliwość bycia sobą, uwolnienia i wcielenia energii, o istnieniu której w innych warunkach mogłoby nawet nie podejrzawać. A, jeszcze pomagają ono zatrzymać czas, czyni bardziej aktywnym świadkiem epoki i ludzi. I to wszystko.

«Radio Swoboda nie utożsamia się z wolnością»

– Pan przez dłuższy czas pracował w kijowskiej redakcji Radia Swoboda. Ukraińcy dotychczas mówią o wolności i niepodległości jako o fakcie nie do końca dokonanym?

– Nawet już zapomniałem, kiedy pracowałem w Radiu Swoboda. Jednak dziennikarze uparcie przez tyle lat nadal mi to «przypisują», ta informacja od czasu do czasu pojawia się w sieci Internetu itd. Otóż powiem tak: Radio Swoboda nie utożsamia się z wolnością, a kwestia tego, jak tę wolność wraz z niepodległością odbierają Ukraińcy, obecnie zostawmy socjologom.

– Czy literatura jest zależna od życia politycznego i tych, którzy rządzą?

– Sądzę, że literatura jest zależna od wszystkich kształtów i przejawów życia i tego, co następuje po życiu. Od wirowania wiatru dookoła Góry Czerneczej i kształtu obłoków nad miastem o mile brzmiejącej nazwie Dnieprodziernyż. Dlatego byłoby zaskakujące, gdyby ona nie była zależna, powiedzmy, od polityki.

– Dziękuję za rozmowę!

– Wzajemnie.

«Слово дає змогу бути собою»

– Життя не було прихильним до Вас. Довелося чимало попрацювати фізично на найрізноманітніших роботах, перш ніж потрапили у журналістику і здобули вищу освіту. Чи, можливо, для письменника так і треба, аби було про що писати?

– Не можу погодитися, що життя було якимось особливо неприхильним. Як, зрештою, й особливо прихильним. Воно було таким, яким було. І є. І це дуже добре. Давати рецепти, «як потрібно для письменника», не буду, у кожного по-різному, проте цілком зрозуміло, що якийсь досвід – життєвий, психічний, естетичний, щонайменше, не завадити. Принаймні, мені так здається.

– З десять років тому на Шевченківську премію Вас висував Микола Вingeranovskiy. Які стосунки склалися із класиком? Саме Ви стали одним із ініціаторів укладення найновішого видання про шістдесятника Вingeranovskiy, презентація книги не так давно пройшла у столиці.

– Висував. Було. Хоча я вже не раз і не два говорив: якраз близькість із Вingeranovskiy, спілкування з ним, для мене важить більше будь-яких премій. І не лише з ним, а й з тим «wingeranovskiy» оточенням, колом – насамперед, із рідкісною, світлою дружиною Миколи Степановича, Олександрою Іванівною. Я влячаний долі, що сталося саме так, і тут ні додати, ні відняти. Зрозуміло, що упорядкування книги спогадів про великого поета (а ідея ця належала саме світлій пам'яті Олександри Іванівни) й сприйняв як свій прямий обов'язок. Пам'ять про геніального поета, плюс добра воля й високий професіоналізм видавництва «Ярослав Вал» втілилися в гідний результат – опатний том «Маршал Вingeranovskiy», перший зразок колективного портрету одного з найбільших українських поетів ХХ ст. До речі, сам Вingeranovskiy слово «шістдесятник» не дуже любив. Принаймні, я не раз чув,

«Радіо «Свобода» не тотожна свободі»

– Ви довго працювали у київській редакції радіо «Свобода». Українці досі говорять про свободу і незалежність як про не до кінця dokonаний факт?

– Я вже навіть забув, коли працював на «Свободі». Але за інерцією мене вже котрий рік вперто «тулять» журналісти, ця інформація ні-ні, та й вистрибує в Інтернеті тощо. Тож скажу так: «Свобода» не тотожна свободі, а питання про те, як цю свободу, на додачу із незалежністю, сприймають українці, наразі переадресуємо соціологам.

– Література залежить від політичного життя і того, хто при владі?

– Мені здається, що література залежить від усіх форм і вивілів життя й позакиття. Від завихрень вітру навколо Чернечої гори і форми мхмар над містом з милозвучною назвою Дніпродзержинськ. Тому дивно було б, аби вона не була залежна, скажімо, від політики.

– Дякую за розмову!

– Навзаєм.

Дреwnіане ко́ścioły połудніowej Małopolski Дерев'яні костели у південній Малопольщі

Małopolska słynie ze swojej drewnianej architektury. Dla jej populacji zorganizowano turystyczny Szlak Architektury Drewnianej. Wyjątkowymi dziełami sztuki są drewniane kościoły na południu historycznej Małopolski, we wsiach Binarowa, Blizne, Dębno Podhalańskie, Haczów, Lipnica Murowana oraz Sękowa (w obecnych województwach Małopolskim i Podkarpackim). W 2003 r. zabytki zostały wpisane na Listę Światowego dziedzictwa UNESCO.

Są typowym świadectwem średniowiecznej polskiej tradycji budowania kościołów techniką, która polega na poziomym układaniu drewnianych kłód. Takie kościoły stawiane były na wsiach przez rodziny szlacheckie, co było potwierdzeniem ich prestiżu. Specyficzna technika budowlana miała podkreślać odmienności większych kościołów od murowanych miejskich świątyń. Oprócz tego, była znacznie tańsza, a materiał budowlany można było znaleźć na każdym kroku.

Drewniane kościoły historycznej południowej Małopolski zostały uznane za jedne z najlepiej zachowanych kościołów zrębowo-wienkowych. Są one także doskonale wkomponowane w krajobraz regionu i utrzymane w miejscowej estetyce. Wnętrza wszystkich drewnianych kościołów są bogato zdobione. Szczególnie cenne są w nich polichromie oraz malowidła ikonograficzne.

Kościół Świętego Michała Archanioła w Binarowej wzniesiony został około 1500 r. Na jego zachodniej stronie w 1596 r. zbudowano wieżę, która obecnie jest najstarszą istniejącą drewnianą wieżą przykościelną. Drobne dobudowy kościoła odbywały się i na początku XVII w. Wówczas postawiono kaplicę Aniołów Stróżów, przebudowano chór muzyczny, powiększono otwory okienne, wykonano nową polichromię. Wśród rzeźb kościoła wyróżnia się figura Matki Boskiej z Dzieciątkiem z około 1430 r. oraz pozostałość ołtarza Czterech Świętych Dziewic.

Kościół Wszystkich Świętych w Bliznem, a właściwie – gotycki zespół kościelno-plebański o charakterze obronnym, wybudowany był prawdopodobnie w połowie XV w. Od zachodu do kościoła przylega dzwonnica z nadwieszoną izbą, a cały teren kościelny otoczony jest drewnianym ogrodzeniem z murowanymi kapliczkami. Bryła świątyni pokryta jest gontem.

We wnętrzu tego kościoła zachowały się liczne elementy gotyckiej ciesielki oraz malowidła z XVI-XVII w.

Kościół Świętego Michała Archanioła w Dębnie Podhalańskim też liczy swoją historię od połowy XV w. Został on zbudowany na miejscu innego kościoła drewnianego, który stał tam być może od XIII w. Obecny kościół w Dębnie Podhalańskim jest jednym z najlepiej zachowanych gotyckich kościołów drewnianych i najbardziej rozpoznawalnym w kraju i za granicą ze wszystkich drewnianych kościołów południowej Małopolski. Prawdziwym skarbem tego kościoła jest polichromia patronowa z około 1500 r., najstarsza, w całości zachowana w Europie, wykonana na drewnie. Do jej wykonania użyto 33 kolorów, narysowano 77 motywów w 12 układach. Wśród nich wyróżnia się wizerunek orla jagiellońskiego nad belką tęczęwą.

Kościół Wniebowzięcia Najświętszej Marii Panny i Świętego Michała Archanioła w Haczowie istnieje od końca XIV w., możliwość – od 1388 r. Jest on nie tylko najstarszym wśród podobnych kościołów w Polsce, ale i jednym z najstarszych i największych

takich w świecie. Prawdopodobnie, najstarsza w Europie jest zachowana w tej świątyni polichromia figuralna z 1494 r. Stanowi ona także największy XV-wieczny zbiór malowideł figuralnych w Polsce. Na uwagę zasługują i późniejsza polichromia, z około 1864 r. W haczowskim kościele znajduje się cudowna figurka Matki Boskiej Bolesnej, pochodząca z końca XIV w.

Kościół Świętego Leonarda w Lipnicy Murowanej, wybudowany w końcu XV w. stoi na miejscu dawnej świątyni. Wygląd jego, od XVI w. praktycznie się nie zmienił, co jest szczególną cechą tego zabytku. Poosażenie jego wnętrza, w porównaniu z innymi drewnianymi kościołami południowej Małopolski, charakteryzuje się surowością i prostotą. Chór muzyczny lipnickiej świątyni został udekorowany malowidłami, przedstawiającymi Dekalog. Cenne są także barokowe obrazy czy gotycka płaskorzeźba Zaśnięcia Najświętszej Marii Panny. Na ołtarzach znajdują się kopie trzech zabytkowych tryptyków, przedstawiające Świętego Leonarda, Świętego Mikołaja oraz Adorację Dzieciątko Jezus. Oryginały tych tryptyków, skradzionych z kościoła w 1992 r., po ich odzyskaniu przeniesiono do Muzeum Diecezjalnego w Tarnowie.

Kościół Świętego Filipa i Świętego Jakuba w Sękowej postawiono około 1520 r. (najpóźniej – w 1522 r.) i powiększono w XVII w. Jego charakterystyczną cechą są zewnętrzne zadaszania, które obiegają całą budowlę, oraz zdobione ręcznie ciosane belki z modrzewia. Dzięki osobliwościom swej architektury kościół w Sękowej zasłużył na przydomek Perły Beskidu Niskiego. Świątynia ta została zdewastowana podczas I wojny światowej, dlatego jej wnętrze obecnie jest dość skromne. Zachowały się co prawda, konserwowane później, polichromowany i złożony ołtarz główny z początku XVII w. oraz kamienna późnogotycka chrzcielnica z 1522 r. w kształcie kielicha. Ciekawostką jest także zabytkowa izbicowa wieża, która przylega do kościoła. Lipnicka świątynia była niezwykle popularną wśród polskich malarzy XIX i początku XX w. Na swoich obrazach przedstawili ją Stanisław Wyspiański, Józef Mehoffer, Teodor Axentowicz, Włodzimierz Tetmajer, Jan Sas Zubrzycki i Kazimierz Skórewicz.

Drewniane kościoły historycznej południowej Małopolski są prawdziwym podziękowaniem historii sztuki regionu. Prezentują one różnorodne style architektoniczne od gotyku poprzez renesans i barok po klasycyzm i poniekąd secesję. Każdy z tych kościołów jest wyjątkowym zabytkiem kultury i sztuki. Oprócz opisanych w tym artykule jeszcze trzy drewniane kościoły południowej Małopolski były zgłoszone do wpisania na Listę Światowego Dziedzictwa UNESCO. Niestety, w 2003 r. nie dane było im się znaleźć wśród polskich miejsc na tej Liście. Myślę jednak, iż niebawem te perły architektury dołączą do zabytków oficjalnie uznanych za skarby kultury światowej.

Małopolska sławиться своєю дерев'яною архітектурою, для популяризації якої створено туристичний Шлях дерев'яної архітектури. Винятковими витворами мистецтва є дерев'яні костели на півдні історичної Малопольщі: у селах Бинарова, Блізне, Денбно Підгалайське, Хачув, Ліпниця Муrowана та Сенкова (на території сучасних Малопольського та Підкарпатського воєводств). У 2003 р. ці пам'ятки було внесено до Списку світової спадщини ЮНЕСКО.

Ці костели є прикладами середньовічної польської традиції будівництва храмів зрубною технікою, яка полягає на накладанні дерев'яних колод одна на одну. Будівництво таких костелів у селах було питанням престижу для місцевих шляхетських родин. Специфічна будівельна техніка мала підкреслювати відмінність сільських костелів від муrowаних міських святинь. Крім того, вона була значно дешевшою, а будівельний матеріал можна було знайти ледь не на кожному кроці.

Дерев'яні костели історичної південної Малопольщі вважаються одними з найкраще збережених зрубних храмів. Також їх збережено у місцевій естетиці та чудово вписано у ландшафт регіону. Інтер'єри усіх дерев'яних костелів багаті оздоблено, особливо цінними є їх поліхромії та іконографічні малюнки.

Костел Святого Архангела Михаїла у Бинаровій було поставлено близько 1500 р.. До його західного боку у 1596 р. було прибудовано вежу, яка нині є найстаршою з існуючих дерев'яних церковних веж.

Дрібні добудови костелу відбувалися і на початку XVII ст.. Тоді було зведено каплицю Ангелів-охоронців, перебудовано хори, збільшено віконні отвори, виконано нову поліхромію. Серед храмових скульптур вирізняється фігура Матері Божої з немовлям, виготовлена приблизно у 1430 р. та рештки вівтаря Чотирьох Святих Дів.

Костел Усіх Святих у Блізному, а вірніше – готичний храмово-приходський комплекс оборонного характеру, було збудовано, ймовірно, у середині XV ст.. Із заходу до костелу прилягає дзвіниця з навісною кімнатною, а всю прилегло до храму територію оточено дерев'яною огорожею з муrowаними капличками. Будівлю святини покрито гнотом. Усередині костелу збереглися численні елементи готичної столарки та малюнки XVI-XVII ст..

Костел Святого Архангела Михаїла у Денбні Підгалайськом теж починає свою історію з середини XV ст.. Його було збудовано на місці іншого дерев'яного храму, який існував, можливо, з XIII ст.. Сучасний костел у Денбні Підгалайськом є одним з найкраще збережених готичних дерев'яних храмів і, напевне, найвишаванішим у Польщі та за кордоном з усіх дерев'яних святинь південної Малопольщі. Справжнім скарбом костелу є шалюнна поліхромія, виконана близько 1500 р. – найстарша повністю збережена у Європі з виконаних на деревині. При її малюванні вжито було 33 кольори, зображено 77 мотивів у 12 комбінаціях. З-поміж них виділяється малюнок геральдичного ягеллонського орла над арочною балкою.

Костел Вознесіння Пресвятої Діви Марії та Святого Архангела Михаїла у Хачуві існує з кінця XIV ст., можливо, навіть з 1388 р.. Він є не лише найстаршим з подібних костелів у Польщі, але й одним із найдревніших

та найбільших подібного типу у світі. Вірогідно, найстарішою у Європі є збережена

у цій святині фігура поліхромія 1494 р.. Вона являє собою і найбільшу збірку зображень фігур у Польщі XIV ст.. Заслугове на увагу й пізнша поліхромія, створена приблизно у 1864 р.. У хачувському костелі знаходиться також чудотворна фігура Матері Божої Скорботної, написана наприкінці XIV ст..

Костел Святого Leonarda у Ліпниці Муrowаній, збудований наприкінці XV ст., також стоїть на місці більш давньої святині. Його вигляд практично не змінився за XVI ст., що є особливістю цієї пам'ятки. Оформлення інтер'єру, у порівнянні з іншими дерев'яними костелами південної Малопольщі, тут є простим і лаконічним. Хори ліпницької святині декоровано малюнками-ілюстраціями Декалогу. Цінними є також бароків образи та готичний барельєф Успіння Пресвятої Діви Марії. На вівтарях є копії трьох давніх триптихів, на яких зображено Святого Leonarda, Святого Миколая та Поклоніння немовляти Ісусу. Оригінали цих триптихів, викрадених з храму у 1992 р., після їх віднайдення перенесено до Diecezjalnego музею у Тарнові.

Костел Святого Філіпа і Святого Якова у Сенковій зведено приблизно у 1520 р. (найпозніше – у 1522 р.) та розбудовано у XVII ст.. Його характерною ознакою є навіс, який «огортає» усю будівлю, а також вручну обтесані, оздоблені балки з модринами. Завдяки особливостям своєї архітектури, костел у Сенковій заслужив назву Перлини Низьких Бескидів. Цю святиню було розроблено під час I світової війни, тому її внутрішнє оздоблення є досить скромним. Збереглися, щоправда, відреставровані пізніше, вкритий поліхромією і позолотою головний вівтар початку XVII ст. та кам'яна пізньоготична купель з 1522 р., яка має форму келиха. Цікаво є також давня зрубна вежа біля костелу. Ліпницька святиня була дуже популярною серед польських художників XIX і початку XX ст.. Її зобразили на своїх картинах Stanisław Wyspiański, Юзеф Мехоффер, Теодор Аксентович, Владзімеж Tetmajer, Ян Сас Зубрицький і Казімеж Skórewicz.

Дерев'яні костели історичної південної Малопольщі – це справжній пірунчик історії мистецтва регіону. Вони представляють різноманітні архітектурні стилі: від готики, крізь ренесанс і бароко, до класицизму і, подекуди, сецесії. Кожен із костелів є унікальною пам'яткою культури й мистецтва. Крім описаних у цій статті, на внесення до Списку світової спадщини ЮНЕСКО претендували ще три дерев'яні костели з півдня Малопольщі. На жаль, у 2003 р. їм не вдалося потрапити до грона польських місць у цьому списку. Однак, сподіваюся, незабаром ці перли архітектури додадуть до пам'яток, офіційно визнаних скарбами світової культури.

ПРАСА // РОБОТА

Луцький міський центр зайнятості

Посада	З/П	Вимоги
Авторемонтник	1 094	спеціаліст по ремонту автомобільних радіаторів
Арматурник (виробництво залізобетонних і бетонних виробів та конструкцій)	1 200	армування арматури, прийом бетону, укладка блоку, житлове будівництво
Асфальтобетонник	2 000	кладка асфальту, робота на об'єктах по м.Луцьку та в межах Волинської області
Бармен	1 300	робота у барі «Мадагаскар» по пр. Молоді, 76 на касовому апараті «Мрія», знання асортименту товару, графік роботи - тиждень через тиждень з 11.00 год. - до 22.00 год., звертатися до Алли Сергіївни
Бетоняр	1 300	прийм бетон, монтаж монолітних плит, укладання блоку
Бетоняр	1 600	роботи на висоті, прийом бетону, монтаж монолітних плит, укладання блоку, армування арматури.
Бруківник	2 000	вміння викладати бруківку, робота на об'єктах по м.Луцьку та в межах Волинської області
Бухгалтер	1 500	попередня домовленість про співбесіду, ведення бухгалтерії по одному податку, знання 1-С бухгалтерії
Вантажник	1 615	навантаження сміттевоза
Викладач (методи навчання)	1 094	викладач теорії дизайну, комунікабельність, викладацькі навички
Виконавець робіт	1 400	виконавець робіт по теплостачанню та вентиляції, житлове будівництво
Вишивальник	1 100	робота у салоні рукоділля «Вишиті ідеї», ручна вишивка, високий рівень якості вишивки, художні навички, відповідальність
Водій автотранспортних засобів	1 100	водій автомобіля «ГАЗ» (молоковоз), з виконавчим обов'язком експедитора, відрядження по області
Водій автотранспортних засобів	1 800	робота на автомобілі MAN (бетоновоз), перевезення по області, режим роботи: з 09 до 18 години
Водій автотранспортних засобів	1 100	робота на автомобілях МАЗ (молоковоз), відрядження по Україні
Водій автотранспортних засобів	2 500	робота на автомобілі «Вольво» (бензовоз), перевезення по Україні
Водій автотранспортних засобів	1 610	вміння керувати автомобілем УАЗ
Водій автотранспортних засобів	3 000	вантажні перевезення за кордон автомобілем з пречепом
Водій автотранспортних засобів	1 300	водій на автомобіль КАМАЗ з причепом, наявність посвідчення
Водій автотранспортних засобів	1 100	молоковоз «ГАЗ», відрядження по області
Водій автотранспортних засобів	2 000	обов'язки експедитора, робота на автомобілі «Газель», відрядження по Волинській області
Водій автотранспортних засобів	1 100	робота на автомобілях МАЗ (молоковоз), відрядження по Україні
Водій навантажувача	1 500	водій автовантажувача 5т, робота з 08 год. до 20 год., з 20 год. до 8 год., наявність посвідчення
Водій навантажувача	1 094	обов'язково посвідчення водія автовантажувача
В'язальник	1 400	робота на автоматичних плоских вязальних машинах. Навички роботи швачки. Попередньо телефонувати
Газозварник	2 000	проведення зварювальних робіт по монтажу газопроводів
Газорізальник	2 000	різати метал, листи, труби, робота на відкритому майданчику
Геодезист	1 400	вміння працювати з тахеометром, знання програм «AUTOCAD», «GIS»
Головний бухгалтер	2 000	знання програм Інфо-бухгалтер», «М.С.Док», попередньо телефонувати, звертатися до Івонки Вікторії Вікторівни
Дизайнер (художник-конструктор)	1 900	розробка дизайну книг та їх верстка, робота за адресою: вул. Привокзальна, 12
Дизайнер (художник-конструктор)	1 500	виготовлення рекламних високів, знання програм «Corel», «Photoshop»
Дизайнер (художник-конструктор)	1 094	створення дизайну поліграфічних виробів
Директор (начальник, інший керівник) підприємства	2 073	досвід роботи в проведенні експортних, імпорتنних операцій в оптовій торгівлі напоями, продуктами харчування
Економіст з фінансової роботи	1 560	навички роботи в 1-С бухгалтерії, вміння аналізувати та складати кошторис, готувати фінансову звітність, режим роботи з 08.30 до 17 год.
Електрогазозварник	1 600	знання слюсарних робіт

Посада	З/П	Вимоги
Електрогазозварник	1 100	зварювання металевих конструкцій, підготовка виробів, вузлів та з'єднань під зварку, зачищення швів після зварки та нарізання
Електрогазозварник	1 200	робота на об'єкті у Геріатричному пансіонаті
Електрогазозварник	1 094	вміння варити на бору, оплата праці відрядна
Електрогазозварник	1 094	зварювальні роботи на будівництві. Оплата праці відрядна
Електрогазозварник	1 800	проведення зварювальних робіт на території комбінату, режим роботи з 8.00 до 17.00
Електрогазозварник	1 200	ремонт автобусів, робота в автомобільних боксах, без шкідливих звичок, додатково премія
Електрозварник на автоматичних та напівавтоматичних машинах	2 000	робота в кузовному цеху, зварювальні роботи кузовної частини автобуса, тролейбусів, режим роботи: з 08 до 16.30 год.
Електрозварник на автоматичних та напівавтоматичних машинах	2 000	зварювання залізних конструкцій, вміння читати креслення
Електрозварник на автоматичних та напівавтоматичних машинах	1 094	тільки для ремонту автотранспорту
Електрозварник ручного зварювання	1 400	виконання зварювальних робіт. Житлове будівництво
Електромеханік з ліфтів	1 100	обслуговування житлових будинків в районі 33 кварталу
Електромонтажник з кабельних мереж	1 200	монтаж кабельних електромереж, промислове будівництво
Зварник	1 200	проведення зварювальних робіт на будівельних об'єктах (газозварювання), режим роботи: 8.00-17.00
Згинальник труб	1 600	робота в складальному цеху, режим роботи: з 8.00 до 16.30 год.
Зуборізальник	2 000	режим роботи: з 08.00 до 16.30 год., робота в механо-заготівельному цеху
Інженер	1 300	Інженер виробничо-технічного відділу, читання креслень КМД, досвід роботи у будівництві
Інженер	2 000	експлуатація та ремонт електрообладнання (пожежні сигналізації та інш.), бажано допуск до 1000Вт
Інженер	1 094	інженер з техніки безпеки. Наявність посвідчення
Інженер	1 500	інженер-механік, налагодження с/г техніки
Інженер з охорони праці	1 232	контроль за дотриманням нормативів з охорони праці
Інженер з проектно-кошторисної роботи	1 300	інженер кошторисно-договірної будівництва. Знання АВК-5, досвід роботи у будівництві
Інженер-будівельник	1 300	інженер-будівельник з умінням читати креслення та знаннями технології електромонтажу
Інженер-землепідриядник	1 160	зміри земельних ділянок, оформлення технічної документації, знання чинного законодавства про земельні відносини та по земельнопорядкуванню, проведення геодезичних вимірювань в польових умовах
Інженер-землепідриядник	1 400	знання земельного законодавства
Інженер-програміст	2 000	режим роботи: з 08.30 до 17.00 год., знання інженерних програм, програмного забезпечення автоматизованих систем управління
Інженер-технолог	1 560	навички роботи в інженерних програмах, знання технології машинобудування (виробництво автобусів, тролейбусів), режим роботи: з 8.30 до 17.30 год.
Касир торговельного залу	1 100	робота в піщері «Челінтан» (пр. Воли), касир-бармен, режим роботи: через тиждень
Керівник групи	2 750	навички роботи на ПК в інженерних програмах, керівництво групою з встановлення електрообладнання на автобуси «Богдан», режим роботи: з 08.30 год. до 17.00 год.
Керівник проектів та програм у сфері матеріального (нематеріального) виробництва	3 250	досвід керівництва програмами з впровадження програмного забезпечення на базі 1-С, знання функціоналу типових конфігурацій програми 1-С, режим роботи: з 08.30 до 17.00 год.
Кошторисник	1 100	заповнення кошторисної документації. Досвід роботи в будівництві
Кравець	2 000	пошиття одягу, робота з декоративними тканинами
Кухар	1 100	знання особливостей дитячого харчування, вміння готувати дитячі страви
Кухар	1 100	знання особливостей дитячого харчування, вміння готувати дитячі страви

Посада	З/П	Вимоги
Листоноша (поштар)	1 267	робота пов'язана зі збіркою, дозвіл на користування збіркою
Лікар станції (відділення) швидкої та невідкладної медичної допомоги	1 400	обслуговування викликів невідкладної медичної допомоги, чергування по 12 год.
Лікар-анестезіолог	1 400	обслуговування викликів невідкладної медичної допомоги, виїзди реанімобілем, чергування по 12 год.
Лікар-дерматовенеролог	1 094	надання медичних послуг, проведення медичного обстеження
Лікар-лаборант	1 382	робота лікаря-лаборанта в лабораторії клінічної діагностики, наявність сертифіката спеціаліста
Лікар-рентгенолог	1 094	надання медичних послуг, проведення медичного обстеження
Лікар-фтизіатр	1 094	надання медичних послуг, проведення медичного обстеження
Майстер	1 400	інженер-електрик з електропостачання, знання правил АВК, технологій електромонтажу
Маляр	2 000	малює автомобільний, робота в фарбувальному цеху, можливість навчання на виробництві, режим роботи: з 08 до 16.30 год.
Маляр	1 300	робота на об'єктах по Волинській області у школах, ремонт дахів, встановлення вікон
Манікюрник	1 200	робота в салоні краси "Стіль плюс", пр. Воли, 74, режим роботи: два дні роботи, два дні вихідні
Машиніст екскаватора	1 300	наявність посвідчення, робота на екскаваторі «ДЕМ-1143» у галузі будівництва
Машиніст екскаватора одноковшового	2 500	робота на екскаваторі «АТЛІАС», досвід роботи на інометній спецтехніці
Машиніст крана (кранівник)	1 300	кранівник гусеничного крана (ДЕК), наявність посвідчення, можливе працевлаштування з досвідом роботи на пневмоколовому крані
Машиніст крана (кранівник)	1 500	машиніст баштового крана, по суміщенню - вантажник, наявність посвідчення
Машиніст крана автомобільного	1 800	робота кранівника на автомобілі «ЗИЛ», режим роботи: з 09 до 18 год.
Машиніст крана автомобільного	1 300	робота у будівельній галузі на автокрані "КС-3575-А" на базі КРА3-250, наявність посвідчення
Машиніст-кранівник	2 000	кранівник козового крана (вантажити металопрокат)
Менеджер (управитель) зі збуту	1 100	збут ковбасних виробів, робота з клієнтами
Менеджер (управитель) зі збуту	1 400	пошук клієнтів для реалізації гофрокартону в Інтернет-мережі, бажано з досвідом роботи в торгівлі
Менеджер (управитель) зі збуту	1 500	підімати вантаж 20-25 кг, оптовий продаж скотчу, стрейчу (доставка по місту, розширення ринку збуту)
Менеджер (управитель) зі збуту	1 200	пошук клієнтів, ведення бази даних
Менеджер (управитель) зі збуту	1 200	пошук клієнтів, ведення бази даних
Механік	1 200	механік по випуску автомобілів, перевірка технічного стану автомобіля, організаторські здібності, графік роботи: доба через три
Механік з ремонту транспорту	1 094	знання технології обслуговування і ремонту автомобілів, методів діагностики стану автомобілів, здійснення ремонту та обслуговування автомобільного транспорту, режим роботи: з 09 до 18 год.
Монтажник з монтажу сталевих та залізобетонних конструкцій	1 400	монтаж монолітних плит, сталевих конструкцій, промислове будівництво
Монтажник зовнішніх трубопроводів	1 400	монтаж зовнішніх трубопроводів, промислове будівництво
Монтажник санітарно-технічних систем і устаткування	1 200	монтаж санітарно-технічних систем, житлове будівництво
Монтажник систем вентиляції, кондиціонування повітря, пневмотранспорту і аспірації	1 200	монтаж систем вентиляції та кондиціонування повітря, житлове будівництво
Монтажник технологічних трубопроводів	1 200	монтаж технологічних трубопроводів, промислове будівництво
Монтажник устаткування холодильних установок	1 200	монтаж холодильного устаткування, промислове будівництво
Моторист (машиніст)	1 094	автомоторист, ремонт автомобільних двигунів

Крім того є багато інших вакансій, за додатковою інформацією звертатися за адресою: м. Луцьк, вул. Ярошка, 2, тел.: 72-72-58, 4-92-68

Волянська Halina Konach представляє Україну на "Слов'янському Базарі"

Співачка шукає спонсорів, którzy wsparliby jej udział w międzynarodowym festiwalu.

Po raz pierwszy w historii ukraińskiej muzyki stało się tak, że mieszkanka Wołynia będzie reprezentowała Ukrainę na "Słowiańskim Bazarze". W dniach 12-18 lipca br. odbędzie się 20-ta edycja festiwalu w Witebsku. Halina Konach w rozmowie z Monitorem Wołyńskim powiedziała, że nie oczekiwała takiego wyniku, jednak teraz, aby finał konkursu był równie pozytywny, potrzebne są niemałe środki, zwłaszcza na nagranie nowych piosenek, zdjęcia teledysku, szycie kostiumów scenicznych itd.

– Niestety nie mam takich pieniędzy. To są ogromne środki, więc mam nadzieję, że wesprą mnie przedstawiciele władz i biznesu, – mówi Halina Konach. – Jest to dla mnie pierwsza i ostatnia szansa, żeby wziąć udział w "Słowiańskim Bazarze". Na festiwalu obowiązują ograniczenia wiekowe – 30 lat, ja w tej chwili mam 29, czyli nie mogę popełnić błędu, muszę wszystko zrobić idealnie!

Halina po raz pierwszy uczestniczyła w rywalizacji o udział w takim konkursie i przekonała jurorów już w pierwszym etapie. Następnie uczestniczyła w przesłuchaniu uczestników w Kijowie, które nie było pokazywane publicznie.

– Podczas tego przesłuchania zaśpiewałam dwie piosenki w dwóch językach. Pierwsza – "Molitva", czyli piosenka w języku serbskim Marii Sherifovich (wygrała konkurs Eurowizji w 2007 roku – aut.). Druga zaprezentowana przeze mnie piosenka to "Meni ne soromno, što ukrainka ja", do której słowa napisałam razem ze śpiewakiem Olegiem Majowskim. Podczas ostatniego etapu przedstawiciela Ukrainy wybrano już z 12 najlepszych uczestników. Jurorzy, podając wyniki głosowania powiedzieli, że jednogłośnie wybrano Halinę Konach, która reprezentuje Ukrainę na "Słowiańskim Bazarze" –

wspomina śpiewaczka. Informacja o tym, że to właśnie Halina będzie reprezentować Ukrainę na międzynarodowym festiwalu od razu pojawiła się na różnych portalach internetowych. Piosenkarka zaczęła aktywnie przygotowania do konkursu. Jednak pojawiły się problemy finansowe.

– Prawdę mówiąc, nie wiedziałam, że pojawią się takie trudności. Myślałam, że wiele osób będzie chciało wesprzeć swoją rodaczkę. Nie odmawiam żadnej pomocy, ponieważ rozumiem, że nie mogę stracić szansy na pokazanie tego, że nasz kraj, a zwłaszcza Wołyń, jest bogaty w talenty. Wierzę w swój sukces i chcę, żeby inni uwierzyli w moje siły! Z góry dziękuję wszystkim, którzy zechcą mi pomóc.

Ania TET

Wszyscy, którzy chcieliby pomóc Halinie zareprezentować Ukrainę na "Słowiańskim Bazarze", mogą kontaktować z nią osobiście.

Dane kontaktowe

Haliny Konach:

Tel. kom.: 050 9345101

E-mail: galia_konakh@mail.ru

Волянська Галина Конач представляє Україну на «Слов'янському базарі»

Співачка шукає спонсорів, які б підтримали її участь у міжнародному фестивалі.

Уперше в історії української музичної індустрії сталося так, що саме жителька Волині представлятиме нашу країну на «Слов'янському базарі», який відбудеться вже двадцятий раз у Вітебську з 12 по 18 липня нинішнього року. Галина Конач розповіла «Волинському Монітору», що сама не очікувала такого результату, однак тепер, щоб він був не менш позитивним у фіналі конкурсу, необхідні чималі кошти, зокрема на запис нових пісень, зйомки кліпу, пошиття сценічних костюмів тощо.

– На жаль, таких грошей у мене немає. Це дуже велика сума, тому сподіваюся, що мене підтримають як представники влади, так і бізнесу, – наголосила Галина Конач. – Це для мене перший і останній шанс взяти участь у «Слов'янському базарі», тому що фестиваль має віковий обмеження – до 30 років, а мені зараз – 29. Тому на помилку не маю права, мушу все зробити ідеально!

Галина вперше взяла участь у відборі подібного конкурсу і вразила усіх членів журі уже на першому етапі, після якого на дівчину чекало закриті прослуховування у Києві.

– Під час закритого прослуховування я заспівала дві пісні на різних мовах. Перша – це композиція сербською мовою Марії Шери-

фович «Molitva» (переможниця «Євробачення-2007», – авт.). Другу річ презентувала наполовину авторську, слова до якої я написала разом зі співаком Олегом Майовським під назвою «Мені не соромно, що українка я». На останньому прослуховуванні залишилося 12 найкращих учасників, з яких мали відібрати лише одного кандидата від України. Оголошують результати і кажуть, що одногласно вибрали Галину Конач, котра представлять Україну на «Слов'янському базарі», – пригадує співачка.

Інформація про те, що саме Галина представлятиме Україну на міжнародному фестивалі враз облетіла усі Інтернет-видання. Виконавиця почала активно і серйозно готуватися до конкурсу. Однак зіштовхнулася із фінансовими труднощами.

– Чесно кажучи, я не уявляла, що буде так важко. Думала, що багато хто захоче підтримати свою землячку. Я не відмовлюся від будь-якої допомоги, бо розумію, що не можу втратити такий шанс продемонструвати, що Україна, зокрема Волинська область, – багата на таланти. Я вірю у свій успіх, і хочу, щоб і інші повірили в мене! Наперед вдячна усім, хто відукнується.

Ania TET

Усіх, хто бажає допомогти Галині гідно представити Україну на «Слов'янському базарі», просимо звертатися особисто.

Контакти Галини Конач:

моб. тел. 050 9345101

E-mail: galia_konakh@mail.ru

Porządek nabożeństw Wielkiego Tygodnia i Oktawy Wielkanocnej

5 kwietnia Wielki czwartek Msza Wieczerzy Pańskiej	18.00
6 kwietnia Wielki piątek Nabożeństwo Męki Pańskiej	18.00
7 kwietnia Wielka sobota Wigilia Paschalna i Rezurekcja	23.30
8 kwietnia Niedziela Zmartwychwstania Pańskiego	11.00 i 18.00
9 kwietnia Poniedziałek Wielkanocny	11.00 i 18.00
10 – 14 kwietnia Oktawa Wielkanocna Msze Święte o	9.00 i 18.00
15 kwietnia Niedziela Miłosierdzia Bożego Msze Święte o	9.00, 11.00, 18.00

Порядок богослужінь у Великий Тиждень і впродовж Великодньої октави

5 квітня: Великий Четвер Меса Господньої Вечері о	18.00
6 квітня: Велика П'ятниця Літургія Господніх Страстей о	18.00
7 квітня: Велика Субота Пасхальна Вігілья у Святу Ніч о	23.30
8 квітня: Неділя Господнього Воскресіння, Святі Меси об	11.00 i 18.00
9 квітня: Понеділок у Великодній октаві, Святі Меси об	11.00 i 18.00
10 – 14 квітня: Відправи впродовж Великодньої октави о	9.00 i 18.00
15 квітня: Неділя Божого Милосердя, Меси о	9.00, 11.00, 18.00

W związku z obchodami Dnia Pamięci Ofiar Zbrodni Katyńskiej, 13 kwietnia br. o godz. 18.00 w Katedrze pw. Świętych Apostołów Piotra i Pawła w Łucku odbędzie się uroczysta msza św. w intencji ofiar zbrodni totalitaryzmu sowieckiego, celebrowana przez ordynariusza Diecezji Łuckiej – Jego Ekscelencję Księdza Biskupa Marcjana Trofimiaka.

У зв'язку з відзначенням Дня пам'яті жертв катинського злочину, 13 квітня нинішнього року о 18.00 год. у Кафедральному костелі Святих Апостолів Петра і Павла в Луцьку відбудеться богослужіння у пам'ять про жертви злочинів радянського тоталітаризму. Богослужіння очолить ординарій Луцької дієцезії, єпископ Маркіян Трофим'як.

Informacja dla випускників:

Луцьк
вул. Коперника 8А/21
тел. +38 067-12-74-142

ЗАПРОШУЄМО!

Інформатика   **Управління**

Педагогіка   **Дизайн інтер'єру**

Косметологія   **Художня Комп'ютерна**

Фізіотерапія   **Графіка**

Фізичне виховання   **Соціальна праця**

www.wsinf.edu.pl

„Zadanie realizowane w ramach zlecenia przez Kancelarię Senatu zadań w zakresie opieki nad Polonią i Polakami za granicą w 2011 r. dzięki pomocy Fundacji „Pomoc Polakom na Wschodzie”.